

Yaygın Eğitim Kurslarına Katılan İleri Yetişkin (65+) Yaş Grubu Kursiyerlerin Yetişkin Eğitimi Memnuniyetlerine İlişkin Görüşleri

Halil KARKA*

Milli Eğitim Bakanlığı, Zonguldak/Türkiye,
halilkarka@gmail.com, ORCID: 009-0003-1415-6268

Doç. Dr. Hüseyin KAYGIN

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Bartın / Türkiye,
hkaygin@bartin.edu.tr, ORCID: 0000-0002-13150126

Öz

Bu araştırmanın amacı, yaygın eğitim kurslarına katılan ileri yetişkin (65+) yaş grubu kursiyerlerin yetişkin eğitimi memnuniyetlerine ilişkin görüşlerini incelemektir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni temel alınarak yürütülmüştür. Çalışma grubunu Batı Karadeniz bölgesindeki bir ilçe halk eğitim merkezinde 2023-2024 eğitim-öğretim yılı Ocak-Haziran 2024 döneminde, yaygın eğitim kurslarına katılan ileri yetişkin (65+) 10 kadın kursiyer oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve uygun örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemlerinden tümevarımcı analiz kullanılmıştır. Bu analiz katılımcı görüşlerini kodlama, temaları belirleme ve yorumlama süreçlerini kapsamaktadır. Bu araştırma, yaygın eğitim kurslarının 65+ ileri yetişkin kadın katılımcıların hayatındaki rolünü ve etkisini ortaya

* Sorumlu Yazar. Tel: +90 505 269 08 09 | Araştırma Makalesi.

Makale Tarih Bilgisi. Gönderim: 30.04.2025, Kabul: 16.11.2025, Erken Görünüm: Haziran, 2026, Basım: Aralık, 2026.

koymaktadır. Yaygın eğitim kurslarına ilişkin memnuniyet düzeyleri incelendiğinde; fiziksel koşulların iyileştirilmesi, tanıtım faaliyetlerinin artırılması ve gelir elde etme olanaklarının geliştirilmesi, kursların daha verimli ve etkili olmasını sağlayacaktır sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hayat boyu öğrenme; Yetişkin eğitimi; Yaygın eğitim; Yaygın eğitim kursları; Yaşlı eğitimi.

Opinions of Trainees in the 65+ Age Group Participating in Non-Formal Education Courses on Adult Education Satisfaction

Abstract

The purpose of this research is to examine the opinions of older adult (65+) trainees participating in non-formal education courses regarding their satisfaction with adult education. The study was conducted using a case study design, a qualitative research method. The study group consisted of 10 older adult (65+) female trainees who attended non-formal education courses during the January to June 2024 period of the 2023 to 2024 academic year at a district public education center in the Western Black Sea region. Criterion and convenience sampling, among purposive sampling methods, were used to determine the study group. A semi-structured interview form was used as the data collection tool. Inductive analysis, a form of content analysis, was used to analyze the data. This analysis consisted of coding participant opinions, identifying themes, and interpreting them. This research revealed the role and impact of non-formal education courses in the lives of older adult female participants aged 65 and over. An examination of their satisfaction levels with non-formal education courses suggests that improving physical conditions, increasing promotional activities, and improving income generation opportunities will make these courses more efficient and effective.

Keywords: Lifelong learning; Adult education; Non-formal education; Non-formal education courses; Elderly education.

Extended Summary

Purpose

In the 21st century, improvements in living standards, in parallel with advances in health and technology, have extended the average human lifespan, and the proportion of the elderly population has increased globally (Arslan, 2024). This situation has increased the importance of continuously updating

individuals' knowledge and skills throughout their lives in order to effectively maintain their personal, social, and professional lives. Therefore, individuals need to be lifelong learners who engage in continuous learning activities in addition to their formal learning experiences (Tufan, 2023). This study aims to examine the reasons behind, meanings attributed to, social interactions of, and obstacles faced by women aged 65 and over participating in informal education.

Method

In this study, a qualitative research design, specifically a case study design, was used in accordance with the topic and purpose of the research. According to Yıldırım and Şimşek (2021), a case study is a holistic approach to investigating the factors related to a situation (e.g., the environment, individuals, events, processes, etc.), focusing on how they affect and are affected by a given situation.

The criterion triangulation method and convenience sampling, which are purposive sampling methods, were used to determine the study group. The basic inclusion and exclusion criteria were that the participants were aged 65 or over, had regularly attended at least one non-formal education course, and were willing to participate in the study. In this context, the participants were individuals with a wealth of knowledge who could produce in-depth answers to the research questions (Patton, 2002; Yıldırım and Şimşek, 2021). The second method used in the research process was convenience sampling. This method allows researchers to collect data in a short time due to time and accessibility constraints (Büyüköztürk et al., 2018). In this context, the participants were selected from among older adults (65+) who participated in non-formal education courses during January to June during the 2023 to 2024 academic year in a district of the Western Black Sea Region of Türkiye. To maintain confidentiality, the participants were given a pseudonym (e.g., F). While both male and female older adults (65+) were expected to be interviewed, only women participated during the course period; therefore, the interviews were conducted with only female participants. This limited the scope of the study to a specific group of participants (Creswell, 2014).

Results

The research findings indicated that older adult women's motivations for participating in non-formal education courses are primarily based on personal interest, socialization, and meaningful leisure time. The participants

viewed these courses not only as a means of acquiring skills but also as a life practice that provides meaning, belonging, and productivity in later life.

Elements such as physical conditions, accessibility, the educational environment, and the quality of the instructor were found to be decisive in the participation process, while the interaction between the environment and society affected motivation both supportively and restrictively. In addition, although satisfaction levels were generally high, it was determined that physical conditions need to be improved, promotional activities need to be strengthened, and income generation opportunities need to be diversified to increase the effectiveness of the courses.

Discussion

In this study, the dynamics of older adult (65+) women participating in non-formal education courses in a district of the Western Black Sea Region of Türkiye was examined in a multidimensional manner. The findings reveal that older adult women's participation in non-formal education courses is based on multiple reasons. Their motivation to participate was not limited to skill acquisition but also encompass elements such as social interaction, a sense of belonging, productivity, and finding meaning in later life. This demonstrated that non-formal education courses can serve as tools for both individual development and social integration for older individuals, contributing significantly to active aging processes.

Furthermore, the findings emphasize the decisive role of factors such as physical conditions, accessibility, the educational environment, and the quality of the instructor in the participation process. Environmental and social interactions can sometimes enhance motivation while at other times they play a limiting role. The findings also suggest that infrastructure improvements, program designs that encourage social participation, and educators' supportive approaches to older adult education should be strengthened to increase the effectiveness of current practices.

Conclusion

The research findings demonstrate that access and physical conditions can be decisive factors in the participation of older adult women in non-formal education courses. Therefore, planning course centers in convenient locations in terms of transportation facilities and providing age-friendly physical arrangements are important for their continuing participation.

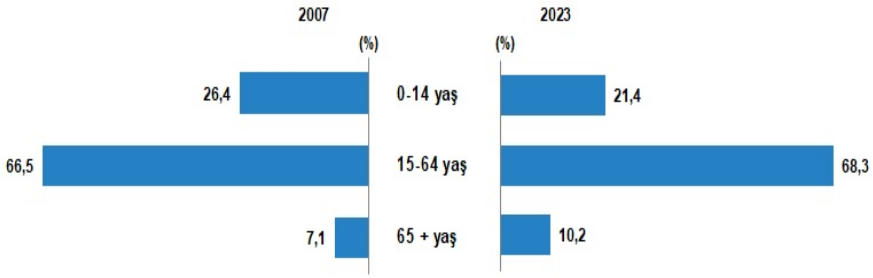
For researchers, conducting qualitative research that comparatively examines the experiences of older adult women participating in non-formal education across different socio-cultural and geographic contexts will enhance the in-depth understanding and generalizability of the findings of the current study.

Giriş

21. yüzyılda sağlık ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelere paralel olarak yaşam standartlarının iyileştirilmesi, ortalama insan ömrünün uzamasını sağlamış ve dünya genelinde yaşlı nüfus oranı artmıştır (Arslan, 2024). Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) tanımına göre yaşlı nüfus, 65 yaş ve üstü bireyleri içerir, bu da Avrupa İstatistik Ofisi (EUROSTAT) tarafından kabul edilen bir standarttır (Canpolat, 2019). Küresel ölçekte nüfus yapısı, genç ve dinamik bir görünümünden daha durağan ve giderek yaşlanan bir yapıya evrilmektedir. Literatürde bu dönüşüm “demografik geçiş” olarak tanımlanmaktadır (Canatan, 2015). Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre 2024 yılı başı itibariyle dünyada 8 milyar 73 milyon kişi yaşamakta, bu nüfusun 813 milyonunu 65 yaş ve üzeri yaşlı nüfus oluşturmaktadır. Dünya genelinde yaşlı nüfus oranı %9.9 olarak belirlenmiştir. Her ne kadar diğer ülkelere kıyasla Türkiye genç nüfus bakımından zengin bir ülke olsa da Türkiye'nin nüfusu da yaşlanmaktadır. Son 5 yılda yaşlı nüfusu yüzde 21.4 artarak 8 milyon 722 bin olmuştur (TÜİK, 2024).

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) 2023 yılı sonuçlarına göre, yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ilk kez %10'un üzerine çıkmıştır. Ana senaryoya göre yaşlı nüfus oranının (65+) 2050 yılında %23.1 2075 yılında %31.7 ve 2100 yılında ise %33.6 seviyesine ulaşması beklenmektedir. Gelişmiş ülkelerde kalkınma ve refah seviyeleri genellikle yaşlanma sürecini sorun olmaktan çıkarırken; Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde nüfusun hızla yaşlanmasının çok yönlü etkileri beklenmektedir (Keskin ve Koçak, 2023). Bu da yaşlı eğitimi alanında yapılacak çalışmaların toplumsal açıdan büyük önem arz ettiğini göstermektedir.

65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun oranı 2007 yılında %7.1 iken 2023 yılında %10.2 olduğu görülmektedir (TÜİK, 2024). Bu oranla Türkiye, “nüfusu ileri yaşlı ülkeler” arasına girmiştir.

Grafik 1. Yaş Gruplarına Göre Nüfus Oranı, 2007, 2023.

“İleri yetişkin” kavramı, genellikle 65 yaş ve üzerindeki bireyleri tanımlamada kullanılmakta ve yaşamın ileri dönemlerindeki bireyleri ifade etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yaşlılık sınıflamasında 65 yaş üzeri bireyler bu döneme dâhil edilmiştir. Yaş sınıflamasında bu dönem genellikle genç yaşlılar (65-74 yaş), orta yaşlılar (75-84 yaş) ve ileri yaşlılar (85 yaş ve üzeri) şeklinde yer almaktadır. Bu sınıflama, yaşlı bireylerin farklı ihtiyaçlarını ve özelliklerini daha iyi anlamak için geliştirilmiştir (WHO, 2021; Gönüllü, 2022; Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı, 2024). Türkiye’de emeklilik yaşının 65 olması bireylerin emeklilik sonrası dönemde önceki yıllara kıyasla daha uzun süre yaşamlarını sürdürdüklerini göstermektedir. Türkiye’de nüfusunun yaşlanmasının, çalışma hayatı, sosyal güvenlik, sağlık ve eğitim alanları üzerinde zaman içinde önemli etkiler yaratması beklenmektedir (Canpolat, 2019). Türkiye, dünyada hızla yaşlanan ülkeler arasında yer alması nedeniyle, bu hızlı dönüşüme ayak uydurarak kalkınma sürecini tamamlamak zorundadır (Arun, 2018). Çünkü toplumsal yapıda yaşlılar her zaman denge unsuru ve deneyim kaynağı olarak önemlidir. Bu nedenle, yaşlı bireylerin yaşam doyumu için belirleyici etkenlerin saptanması, onların topluma kazandırılması, sağlıklarını koruyucu-geliştirici davranışlar sergilemeleri kişisel refahları açısından hayati öneme sahiptir (Çölgeçen ve Çölgeçen, 2020; Merriam ve Kee, 2014; Özer ve Karabulut, 2003).

Değişim ve gelişimin hız kazandığı günümüzde, bireylerin mevcut bilgi ve yeterlik düzeyleri kısa sürede yetersiz veya eksik hâle gelebilmekte; bu durum, bireylerin sürekli öğrenme sürecinde aktif kalmalarını zorunlu kılmaktadır (Kaygın, 2020; Miser, 2020). HBÖ’nin temel yaklaşımı, bireylerin yaşam boyu ihtiyaç duydukları bilgi ve becerilerin yalnızca örgün eğitimle sınırlı kalamayacağı anlayışına dayanmaktadır (Kaygın, 2020). Bilginin ve yeteneklerin hızla yetersiz kaldığı günümüzde herkesin kendini sürekli geliştirmesi

gerekmektedir (Miser, 2002). HBÖ, hızla değişen dünyada bireylerin bilgi, beceri ve yetkinliklerinin sürekli olarak güncellenmesini sağlayan, kişisel ve toplumsal gelişimi destekleyen dinamik bir süreçtir (İstanbul, 2020). Lindeman (1969), halk eğitiminin amacını yaşamın bütününe anlam kazandırmak ve yetişkinlerin boş zamanlarını verimli değerlendirmeyi öğrendikleri ölçüde yaşamlarını yaratıcı etkinliklerle zenginleştirmek olarak ifade etmektedir.

Günümüzde önemli bir kavram haline gelen HBÖ felsefesine rağmen, yetişkinler bireysel gelişimleri ve mesleki tatminleri için gerekli resmi ve gayri resmi eğitim ile materyalleri bulmada zorluk yaşamaktadır (Boeren, 2017; Gökkaya, 2014). Bu zorlukların kaynaklarını (eğitim süreci, içerik, eğitmen vb.) derinlemesine inceleyerek çözüm yolları geliştirmek, eğitime katılan yetişkinlerin memnuniyetini artıracaktır (Kalınkara, 2019). İleri yetişkinlerin günün koşullarına uyum sağlamaları için eğitim faaliyetlerini artırarak çeşitlendirmek gerekmektedir (Aydın ve Sayılan, 2014; Kalenda ve Kocvarova, 2024). Bilgi ekonomisinin hâkim olduğu günümüz koşullarında, yaşlanan nüfusun yeniden ekonomiye kazandırılması amacıyla birçok ülke çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Bu amaçla, HBÖ önemli bir araç olarak görülmekte; nüfusun değişen koşullara ve yeni iş alanlarına uyum sağlaması için güncel alanlara yönlendirilmesi, teknolojik yenilikler konusunda eğitilmesi ve çağın gerektirdiği becerilerle donatılması gerekmektedir (Anishchenko, 2021; Beşecanpolat ve Taştı, 2022; Canatan ve Boz, 2019).

İleri yetişkinlerin toplum içinde yaşayıp normal sosyal yaşam sürdürmeleri, buna bağlı olarak fiziksel ve ruhsal sağlıklarından daha fazla keyif almaları ve üretkenliklerini devam ettirebilmeleri de gerekmektedir (Mayo, 2017). Bu bağlamda, nesiller arası iletişimin güçlendirilmesi, yaşlı bireylerin deneyim ve birikimlerini genç kuşaklara aktarmaları ve gençlerin katkılarıyla toplumsal değişim ile yeniliklerin fark edilmesinin, yaşlı bireyler üzerinde olumlu etkiler oluşturacağı göz önünde bulundurulmalıdır (Formosa, 2012; Tufan, 2022).

UNESCO'ya (2022) göre yetişkin eğitimi, yetişkin bireylerin bilgi, beceri, kişisel gelişim ile sosyal, ekonomik ve kültürel ilerlemelerini destekleyen; yaygın veya zorunlu eğitimin devamı niteliğindeki tüm öğrenme süreçleridir. Yaygın eğitim, örgün eğitimi destekleyen ve bireyin HBÖ sürecini yapılandıran bir eğitim türüdür. Literatürde genellikle halk eğitimi ya da yetişkin eğitimi terimleriyle de ifade edilmektedir. Bu eğitim, bireylerin kişisel, mesleki ve toplumsal gelişimlerine katkı sağlayan sistemli öğrenme süreçlerini

içerir (Ayçiçek, 2012; Geray, 2002; Miser, 2020; Yazar, 2012). Yaygın eğitim, yetişkin bireylerin yaşa ve eğitim düzeyine bakılmaksızın anlık öğrenme ihtiyaçlarına cevap verebilen esnek yapısıyla, kalkınmakta olan ülkelerde öncelikli eğitim alanlarından biri olarak görülmektedir (Arabacı ve Çağlar, 2023; Dilekli, 2019; Okçabol, 2006; Mayo, 2017; Yazar ve Keskin, 2018).

Tablo 1.Türkiye’de Yaygın Eğitim Türleri ve Temel Özellikleri

Eğitim Türü	Tanımı / Sağlayıcı Kurumlar	Kurs Alanları
Halk Eğitimi Faaliyetleri	MEB’e bağlı HEM’ler aracılığıyla her yaşta bireye sunulan, ücretsiz ve modüler programlara dayalı kurslardır.	El sanatları, okuma-yazma, kişisel gelişim, yabancı dil, müzik, halk oyunları vs.
Mesleki Beceri Geliştirme Kursları	İŞKUR, KOSGEB, belediyeler ve özel kurumlarca yürütülür. İş gücü piyasasına yönelik mesleki beceriler kazandırmayı hedefler.	Bilgisayar, girişimcilik, hizmet sektörü, ofis programları, sürücü eğitimi vs.
Açık Öğretim Faaliyetleri	Örgün eğitime devam edemeyen bireyler için MEB Açık Öğretim Kurumları ve üniversitelerin AÖF sistemleri tarafından yürütülür.	Ortaokul/lise tamamlama, yükseköğretim diploması.
HBÖ ve Kültürel Etkinlikler	Belediyeler, STK’lar, üniversiteler, Gençlik ve Spor Bakanlığı, tazelenme programı uygulayan üniversiteler gibi kurumlarca yürütülen sosyal-kültürel eğitim faaliyetleridir.	Seminerler, çevre eğitimi, gençlik merkezi atölyeleri, spor kursları, tazelenme üniversitesi dersleri vs.
Uzaktan ve Dijital Yaygın Eğitim	e-Yaygın, HEMBA, EBA, e-Devlet platformları üzerinden erişilen uzaktan eğitim olanaklarıdır.	Online mesleki kurslar, dijital okuryazarlık, yabancı dil vs.
Aile ve Toplum Eğitimi Programları	Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, MEB ve STK’lar tarafından yürütülür.	Aile içi iletişim, çocuk eğitimi, bağımlılıkla mücadele vs.
Olgunlaşma Enstitüleri	MEB’e bağlı, geleneksel sanatları yaşatma ve mesleki beceri kazandırmaya yönelik üretim ve tasarım temelli kurumlardır.	Giyim üretimi, tekstil tasarımı, kültürel motif uygulamaları, hediye eşya tasarımı vs.

Not: MEB (2025a), MEB HBÖGM e-Yaygın Sistemi (2025b), Sabancı Vakfı (2025) ve Noyan (2025) kaynaklarından yararlanarak uyarlanmıştır.

Günümüzde yaygın eğitim faaliyetleri en yoğun biçimde HEM bünyesinde yürütülmekte olup özellikle el sanatları, mesleki gelişim ve sosyal-kültürel kurslara yönelik katılım sayıları dikkat çekmektedir (MEB, 2024). Bunun yanı sıra Olgunlaşma Enstitüleri ve Açık Öğretim Okulları kapsamında açılan çeşitli kurs ve etkinlikler de yaygın eğitimin önemli bileşenleri arasında yer almaktadır (MEB, 2023). 2023 yılı verilerine göre HBÖ Genel Müdürlüğüne (HBÖGM) bağlı her ilçede en az bir tane olmak üzere toplam 1001 HEM, 30 ilde 31 olgunlaşma enstitüsü ile Türkiye genelinde toplam 1.032 kurumda yaygın eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Olgunlaşma enstitülerinin hepsinin bağımsız binası bulunmakla birlikte HEM’lerin bazıları

milli eğitim müdürlüğü ya da bir okulun ek binasında hizmet vermektedir. Köy yaşam merkezi projesiyle birlikte köylerde atıl kalmış eski binalar da ana sınıfı ve kurs yeri olarak hizmete açılmıştır (MEB, 2024). Yaygın eğitim, geniş kapsamlı eğitim olanaklarının sağlanması yoluyla, HBÖ ilkelerini yetişkin eğitimi sistemine entegre ederek bireylerin bilgi ve becerilerini sürekli geliştirmelerini teşvik etmektedir.

İleri yaş grubundaki bireyler için yaygın eğitim; sosyal etkileşimi sürdürme, zihinsel uyarımı artırma ve toplumsal yaşama katılım sağlama açısından büyük değer taşımaktadır (Oriji ve Uzoagu 2019; Yeşilbaş-Özenç ve Başaran, 2024). Günümüzün dijitalleşme süreci, bilgiye erişimi kolaylaştırırsa da yaşlı yetişkinler için çeşitli zorlukları beraberinde getirmektedir. Özellikle 65 yaş ve üzeri bireyler; dijital okuryazarlık eksikliği, fiziksel ve bilişsel engeller ile sosyal izolasyon gibi nedenlerle teknolojik araçlara uyum sağlamakta güçlük çekmektedir (Işıklı, 2024; Tomczyk ve ark., 2022; Wilson-Menzfeld ve ark., 2023). Dijital becerilerin eksikliği, bireylerin dijital teknolojileri benimseme ve etkin bir şekilde kullanma süreçlerinde karşılaştıkları başlıca engellerden biridir (Bjursell, 2019). Bu alandaki yeterlilik düzeyi, özellikle yaşlı bireyler (65-74 yaş) arasında ülkeler bazında belirgin farklılıklar göstermektedir. Örneğin, İsviçre (%57) ve Norveç'te (%51) yaşlı bireylerin yarısından fazlası temel veya daha ileri düzeyde dijital becerilere sahipken; Kuzey Makedonya (%3) ve Türkiye'de (%2) bu oran oldukça düşüktür (EUROSTAT, 2024). Türkiye'de bu eşitsizlikleri azaltmak adına e-Yaygın ve Halk Eğitim Merkezleri Bilişim Ağı (HEMBA) gibi dijital platformlar, yaygın eğitime erişimi desteklemek amacıyla geliştirilmiştir (MEB, 2023; Yeşilbaş-Özenç ve Başaran, 2024). Türkiye'de bu zorlukları aşmak amacıyla geliştirilen e-Yaygın ve HEMBA gibi sistemler, çevrim içi kurs başvurusu ve öğrenme sürecinin takibini kolaylaştırmakla birlikte, yaşlı bireylerin bu sistemleri etkin kullanabilmesi için ek desteklere ihtiyaç duyduğu görülmektedir (Işıklı, 2024; MEB, 2023).

Bu bağlamda, yapay zekâ destekli sistemler yaşlı bireylerin dijital öğrenme süreçlerine daha etkin katılımını mümkün kılabilecek potansiyele sahiptir (Yeşilbaş-Özenç ve Başaran, 2024). Kişiselleştirilmiş öğrenme yolları, adaptif içerikler ve rehberlik araçları, bireylerin öğrenme deneyimlerini daha erişilebilir ve motive edici hale getirmektedir (Oriji ve Uzoagu, 2019; Yeşilbaş-Özenç ve Başaran, 2024). Ancak MEB verilerine göre, 2023 yılı itibarıyla yaygın eğitim kurslarına katılan bireylerin yalnızca %1.74'ü 65 yaş ve

üzerindedir (MEB, 2024). Bu oran, yaygın eğitimin yaşlı bireyler için daha erişilebilir ve kapsayıcı hâle getirilmesi gerektiğine işaret etmektedir (Işıklı, 2024; Tomczyk ve ark., 2022; Wilson-Menzfeld ve ark., 2023).

Daha fazla bireyin yaşamları boyunca sürekli öğrenmeye katılmasını teşvik eden yaygın eğitim uygulamalarının temel işlevlerinden biri de aynı zamanda yetişkin eğitimi, sürekli eğitim, halk eğitimi ve HBÖ'ye ilişkin daha derin bir anlayış sağlayan yaygın eğitim kurs etkinlikleridir. Yaygın eğitim kurslarına ileri yetişkinlerin katılımı, bireylerin HBÖ sürecine dâhil olma isteğiyle ilişkilendirilmektedir. Bu dönemdeki yetişkinler, boş zamanlarını değerlendirme, kişisel gelişim ve doyum sağlama, toplumsal değişikliklere kolay uyum sağlama ve sosyal etkileşim kurma motivasyonlarıyla bu kurslara yönelmektedir (Canatan ve Boz, 2019; Yalçınkaya, 2023; Yapar ve Şentürk, 2022). Ayrıca ileri yetişkinlerin emeklilik sonrasında sosyal faaliyetlere katılmaları, yeni uğraş edinmeleri, yeni yerler görmeleri, toplumsal gönüllülük çalışmalarına katılmaları, sanat etkinliklerine, eğitim programlarına iştirak etmeleri teşvik edilmektedir (Yalçınkaya, 2023). Bu durum, yaygın eğitimin yalnızca mesleki değil, aynı zamanda sosyal ve psikolojik bir destek mekanizması işlevi gördüğünü de ortaya koymaktadır (Narushima ve ark., 2018; Yapar ve Şentürk, 2022). Yaygın eğitim kursiyerlerin yaş sınıflaması 3-6 yaştan başlayıp 65+ üstüne kadar altı grupta toplanmaktadır. 2023 yılı verilerine göre kurslara en fazla katılım 4.507.707 (38.90%) kursiyer ile 23-44 yaş aralığında, en az katılım 201.990 (1.74%) kursiyer ile (65+) üstü yaş grubunda olmuştur. 2023 yılında 65 yaş ve üstü 52.446'sı erkek ve 149.544'ü kadın olmak üzere toplamda 201.990 kişi MEB'in düzenlediği yaygın eğitim kurs programlarından istifade etmiştir (MEB, 2024).

UNESCO'ya (2023) göre HBÖ, tüm yaş gruplarını, eğitim düzeylerini ve öğrenme biçimlerini kapsayan; bireylerin yaşamları boyunca bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmeye yönelik sürekli bir süreçtir. Bu kavram, bireylerin kişisel, sosyal ve mesleki gelişimlerini desteklemek için çeşitli eğitim fırsatlarını içermektedir.

Günümüzde hayatımızı sarmalayan teknolojik gelişmeler, yalnızca yaşamın birçok alanını değil, öğrenme biçimleri ve ortamlarını da dönüştürmektedir. Bu dönüşüm, bireylerin sahip oldukları yeterlikleri sık sık güncellemelemlerini veya yeni beceriler kazanmalarını zorunlu hale getirmektedir (Işıklı, 2024; Oriji ve Uzoagu, 2019; Tomczyk ve ark., 2022; Wilson-Menzfeld ve ark., 2023). Bu durum bireylerin örgün eğitim kurumlarında edindikleri bilgi

ve becerilerin kişisel, sosyal ve mesleki yaşantılarını ömür boyu verimli bir şekilde sürdürmelerini mümkün kılmamaktadır. Bu nedenle bireylerin, örgün öğrenme deneyimlerinin yanı sıra sürekli öğrenme sürecini benimseyen hayat boyu öğrenenler olmaları gerekmektedir (Tufan, 2023). Bu da HBÖ'nün, yaygın eğitimin birey ve toplum için önemini her geçen gün artırmaktadır. Literatürde yaygın eğitim, halk eğitimi ve yetişkin eğitimi konularına ilişkin çok sayıda çalışma yer almakta olup bu araştırmaların önemli bir bölümü genel kursiyer profilleri, kurs türleri ya da eğitim süreçlerine odaklanmaktadır (Ayanoglu ve ark., 2023; Bektaş-Bedir, 2019; Bjursell, 2019; Choi ve Cho, 2021; Çelik ve Uysal, 2019; De Lima Flauzino ve ark., 2022; Kalenda ve Kocvarova, 2024; Karakuş-Yıldız ve Taş, 2023; Korshunov ve ark., 2025; Merriam ve Kee, 2014; Öztan-Ulusoy ve Akpınar, 2018; Peker ve ark., 2021; Taşkın ve ark., 2022; Ulusoy, 2022; Yaman ve ark., 2023). Ancak 65 yaş ve üzeri bireylerin, özellikle de kadın kursiyerlerin yaygın eğitime katılım motivasyonları, memnuniyet düzeyleri ve öğrenme deneyimlerini nitel bakış açısıyla ele alan çalışmalara görece daha az rastlanmaktadır. Bu çalışma, yetişkin eğitimi kapsamında en yaygın katılım gösterilen alanlardan biri olan el sanatları kurslarına odaklanmaktadır. Araştırmada, ileri yaş grubundaki kadın kursiyerlerin bu kurslara ilişkin algıları, beklentileri ve memnuniyet düzeyleri incelenmektedir. Ayrıca erişim olanakları, eğitici etkileşimi ve öğrenme ortamları gibi çeşitli değişkenler üzerinden elde edilen bulguların literatüre özgün bir katkı sunacağı değerlendirilmektedir.

Ülkemizde son yıllarda fark edilen ve önem kazanan ileri yetişkin eğitimi ile ilgili çeşitli çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. İleri yetişkinler aktif olarak toplumda yer alarak kendi yaşamlarında etkin olmak istemektedirler (Arıcıoğlu ve Yılmaz, 2025; Kalinkara, 2019; Miser ve Arslan 2015; Tufan, 2023). Yaşlı nüfusun artmasıyla birlikte, eğitim ve öğrenme ihtiyaçları da giderek artmaktadır (Tekeli, 2020; Yalçınkaya, 2023). Bu bağlamda, ileri yetişkinlerin kurslara katılımını ve memnuniyet düzeylerini anlamak önemlidir. Yaygın eğitim kurslarına katılan ileri yetişkinlerin memnuniyet düzeyleri, kurs sonrası geri bildirimlerle değerlendirilebilir. Kurs sağlayıcıları, katılımcılardan gelen geri bildirimleri dikkate alarak kursların içeriğini ve uygulamasını iyileştirebilir. Yüksek memnuniyet düzeyleri, ileri yetişkinlerin kurslara tekrar katılma isteklerini artırabilir ve yeni katılımcıları çekebilir. Bu araştırma, yetişkin eğitimi kapsamında, yaygın eğitim kurslarına katılan ileri yetişkin (65+) kursiyerlerin, kurslara ilişkin görüşlerinin betimlenmesi açısından önem arz etmektedir. Araştırma, HBÖ faaliyetleri kapsamında yaygın eğitim

kurslarına devam eden ileri yetişkinlerin “yetişkin eğitimi memnuniyetlerine ilişkin görüşlerini” incelemeye odaklanmaktadır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Yaygın eğitim kurslarına katılan ileri yetişkinlerin kurslara katılma nedenleri nelerdir?
2. İleri yetişkinleri yaygın eğitim kurslarına katılmaya motive eden faktörler nelerdir?
3. Yaygın eğitim kurslarına katılan ileri yetişkinler kursların kendileri için anlamını nasıl ifade etmektedirler?
4. İleri yetişkinlerin yaygın eğitim kurslarına katılmalarında çevre ve topluma ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırmada durum çalışması deseni benimsenmiş olup incelenen durum; 65 yaş ve üzerindeki bireylerin yaygın eğitim kurslarına katılım süreçleri ve bu süreçlere ilişkin memnuniyet düzeyleridir. Katılımcıların kurslara erişim biçimleri, öğrenme ortamlarını nasıl deneyimledikleri ve süreci bireysel ve sosyal açıdan nasıl anlamlandırdıkları derinlemesine incelenmiştir. Bu doğrultuda çalışma, yaşlı bireylerin yaygın eğitime katılım nedenlerini, eğitici ve çevresel koşullara yönelik değerlendirmeleri aracılığıyla bu sürece nasıl dâhil olduklarını açıklamaya odaklanmaktadır. Durum deseni, araştırmacının bir ya da birden fazla duruma yoğunlaşarak derinlemesine bilgi toplamasına imkân sağlar (Yin, 2018). Yıldırım ve Şimşek’e (2021) göre durum çalışması, belirli bir duruma ilişkin ortam, bireyler, olaylar ve süreçler gibi etmenlerin bütüncül bir yaklaşımla incelenerek bu etmenlerin durumu nasıl etkilediği ve durumdan nasıl etkilendiğine odaklanan bir araştırma yöntemidir. Durum çalışmaları belirli bir kurs veya eğitim programına katılan bireylerin deneyimlerini ayrıntılı bir şekilde inceleyerek katılım memnuniyetini derinlemesine değerlendirebilir (Merriam ve Tisdell, 2015).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve uygun örnekleme yöntemleri tercih edilmiştir. Örnekleme alınacak bireylerin 65 yaş ve üzerinde olmaları, en az bir yaygın eğitim kursuna düzenli olarak katılmış olmaları ve araştırmaya gönüllü olarak dâhil olmaları temel ölçütlerdir. Bu bağlamda örneklem, araştırma sorularına derinlikli yanıtlar üretebilecek bilgi açısından zengin bireylerden

oluşturulmuştur (Patton, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2021). Uygun örnekleme yöntemi ise araştırmacıların verileri zaman ve ulaşılabilirlik açısından kısa sürede toplayabildikleri yöntemdir (Büyüköztürk ve ark., 2018).

Nitel durum çalışmalarında 10 katılımcı ile derinlemesine veri toplanmasının veri doygunluğu açısından genellikle yeterli olduğu belirtilmekte olup, bu çalışmada yer alan 65+ 10 kadın katılımcıdan elde edilen veriler, çalışmanın amaçlarına uygun biçimde anlamlı bir bütünlük sunmaktadır (Creswell, 2014; Guest ve ark., 2006). Bu kapsamda çalışma grubuna dâhil edilecek bireyler, Batı Karadeniz bölgesindeki bir ilçe halk eğitim merkezinde 2023-2024 eğitim-öğretim yılı Ocak-Haziran döneminde yaygın eğitim kurslarına katılan ileri yetişkinler arasından seçilmiştir. Çalışmada ileri yetişkin nüfusun yoğun olduğu, emekliliğin madencilik nedeniyle yüksek olduğu Batı Karadeniz ilçesi; ileri yetişkin eğitiminin incelenmesi açısından önemli bir çalışma alanı olarak seçilmiştir. Ön bilgi verilmesi ardından görüşmeyi kabul eden katılımcılara, Gönüllü Onam Formu imzalatılmıştır. Araştırmada katılımcıların isimleri kullanılmamış, katılımcı (K) olarak kodlanmıştır. Çalışma kapsamında, ileri yetişkin erkek ve kadın kursiyerlerle görüşme yapılması planlanmıştır. Ancak, Ocak-Haziran 2024 dönemi kurslarına yalnızca ileri yetişkin kadın kursiyerlerin katılım göstermesi nedeniyle, görüşmeler kadın kursiyerlerle gerçekleştirilmiştir. Bu durum, çalışmanın kapsamını belirli bir katılımcı grubu ile sınırlamıştır (Creswell, 2014). Yaygın eğitim kurslarına katılan kadın kursiyerlerin erkek kursiyerlerden fazla olması yaygın eğitim istatistiklerinde de görülmektedir. Ayrıca Arabacı ve Çağlar (2023), Ayanoğlu ve ark., (2023) çalışmalarında da kurslara kadın kursiyerlerin ağırlıklı olarak katıldıkları tespit edilmiştir. Katılımcılara ilişkin demografik bilgiler Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Bilgileri ve Kurs Özellikleri

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Düzeyi	Kurs Türü	Kurs Süresi
K1	Kadın	70	Ön Lisans	El Sanatları	184 Saat
K2	Kadın	66	Ortaokul	El Sanatları	184 Saat
K3	Kadın	65	Ön Lisans	El Sanatları	184 Saat
K4	Kadın	70	Lisans	El Sanatları	184 Saat
K5	Kadın	67	Lise	El Sanatları	184 Saat
K6	Kadın	69	Ortaokul	El Sanatları	184 Saat
K7	Kadın	65	Lise	El Sanatları	184 Saat
K8	Kadın	70	Lise	El Sanatları	184 Saat
K9	Kadın	65	İlkokul	El Sanatları	184 Saat
K10	Kadın	65	Lise	El Sanatları	184 Saat

Veri Toplama Araçları

Araştırmada nitel veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu araştırma kapsamında araştırmacı ve katılımcılar arasındaki etkileşim 2023-2024 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde 6 hafta süresince devam etmiştir. 6 hafta boyunca kurs izlenmiş, kurs eğitici ve kursiyerlerle etkileşime geçilerek özellikle dinlenme zamanlarında tanışma ve rahatlama için doğal bir etkileşim sağlanmıştır. Durum çalışması araştırmalarında başlıca veri toplama aracı görüşmedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Görüşmelerde yaygın eğitim kurslarına katılan ileri yetişkin yaş grubu kursiyerlerin yetişkin eğitimi memnuniyetlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu temel veri toplama aracı olarak uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmanın amaçlarına uygun olarak geliştirilmiş ve katılımcıların kendi deneyimlerini ayrıntılı biçimde aktarmalarını sağlayacak açık uçlu sorular içermiştir. Görüşme soruları, önceden belirlenen temalar çerçevesinde hazırlanmış olmakla birlikte, katılımcıların yanıtları doğrultusunda esnekliğe izin verilerek daha derinlemesine veri elde edilmiştir. Alan yazın taraması sonrasında hazırlanan görüşme formu, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda geliştirilmiş, ölçüler arasında tutarlılık sağlamak için bir pilot görüşme yapılmıştır. Görüşme sonrasında sorularla ilgili iki HBÖ ve Yetişkin Eğitimi, bir Eğitim Bilimleri alanı olmak üzere üç uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Uzman değerlendirmelerinden sonra demografik bilgilere bir soru eklenmiş ve üç soru da düzenlenmiştir. Sonrasında, ilk bölümünde demografik bilgiler bulunan, ikinci bölümünde araştırma konusu ile ilgili sorulardan oluşan görüşme formu hazırlanmıştır. Form, katılımcıların görüşlerini özgürce ifade etmelerini sağlamaktadır. Soruların son hali aşağıda belirtilmiştir:

1. Yaygın Eğitim Kurslarından nasıl haberdar oldunuz?
2. Yaygın Eğitim Kurslarına katılma nedenleriniz nelerdir?
3. Yaygın Eğitim Kurs Merkezine ulaşımında fiziksel herhangi bir zorluk yaşadınız mı? Cevabınız evet ise bu zorluklar nelerdir?
4. Katıldığınız Yaygın Eğitim Kurslarının eğitim ortamı ve süresi, fiziki koşulları, sınıf/atölye araç gereçlerinin yeterliliğine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
5. Katıldığınız Yaygın Eğitim Kursunda eğitici kaynaklı herhangi bir sorun yaşadınız mı? Cevabınız evet ise bu sorunlar nelerdir?
6. Katıldığınız kurs programının beklenti, ihtiyaç ve memnuniyetinizi karşılmasına ilişkin görüşleriniz nelerdir?

7. Yaygın Eğitim Merkezlerinde açılacak farklı kurslara katılmayı düşünüyor musunuz? Cevabınız evet ise sebepleri nelerdir?
8. Yaygın Eğitim Merkezi kurslarını yakınlarınıza/tanıdıklarınıza tavsiye edip/etmeme nedenlerine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
9. Yaygın Eğitim Kurslarının iyileştirilmesine ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

Veri Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri, 2023-2024 bahar döneminde 6 haftalık etkileşim sürecinde yapılan görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmeler, araştırma sorularına uygun olarak geliştirilen yarı yapılandırılmış form doğrultusunda yürütülmüş ve katılımcıların deneyimlerini detaylı biçimde aktarmalarına olanak tanımıştır. Katılımcılara araştırmanın konusu, veri toplama süreci, toplanan bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılacağı ve araştırma etiği hakkında detaylı bilgi verilmiş ve onam formları imzalatılmıştır. Ses kaydı ile kaydedilen, sonrasında kelime kelime değerlendirme yapmak üzere yazılı hale getirilen görüşmeler, 2024 yılı haziran ayında kursiyerlerin uygun olduğu saatlerde yapılmıştır. Görüşmeler yaklaşık olarak 15-35 dakika arası sürmüştür. Katılımcıları olumsuz etkileyebilecek veya yönlendirici tutum ve davranışlardan kaçınılmıştır.

Elde edilen veriler, nitel araştırmalarda sık kullanılan ve içerik analizi yöntemlerinden biri olan tümevarımcı analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Analiz sürecinde veriler kodlanmış, benzer yanıtlar temalar altında gruplandırılmış ve anlamlı örüntüler ortaya konmuştur (Miles ve Huberman, 1994). Böylece araştırma sorularına derinlikli ve bütüncül yanıtlar üretilmesi hedeflenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2021), içerik analizinin amacını benzer verileri ortak tema ve kavramlar altında düzenleyip yorumlamak olarak tanımlar. Nitel analizde amaç, sayısal sonuçlardan çok, verilerden anlamlı temalar ve tekrarlayan yapı elde etmektir (Glesne, 2012).

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Bu araştırmada geçerlik ve güvenirlilik, Lincoln ve Guba'nın (1985) önerdiği inandırıcılık, aktarılabirlik, güvenilirlik ve onaylanabilirlik ölçütleri doğrultusunda sağlanmıştır. İnandırıcılığı artırmak amacıyla araştırmacı tarafından 2023-2024 bahar döneminde altı hafta boyunca katılımcılarla doğal ortamda etkileşim kurularak, katılımcıların rahatlaması sağlanmıştır. Verilerin derinliğini artırmak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış; bu sayede katılımcıların deneyimlerine ilişkin detaylı ve anlamlı veriler elde

edilmiştir. Görüşme soruları, araştırma sorularıyla doğrudan ilişkilendirilerek ve veri çeşitliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Yapılan görüşmeler kaydedilmiş ve bu kayıtlar detaylı bir şekilde analiz edilerek veriler oluşturulmuştur. Kodlama sürecinde, verilere bağımsız olarak kodlar atanmış ve kodlamaların benzerlikleri ile farklılıkları incelenerek güvenilirlik artırılmıştır. Güvenirlik sağlamak amacıyla, veriler iki farklı araştırmacı tarafından kodlanmış, ardından kodlamalar karşılaştırılarak araştırmacılar arasındaki uyum oranı hesaplanmıştır. Kodlama güvenilirliği, Uzlaşma sayısı / (Uzlaşma + Uzlaşmama sayısı) formülü kullanılarak (Tavşancıl ve Aslan, 2001) %79 olarak hesaplanmıştır. Bu tür çalışmalarda, en az %70 güvenilirlik oranına ulaşılması gerektiği belirtilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Elde edilen temalar ve kodlar arasındaki ilişkiler incelenerek araştırma bulguları ortaya konulmuş ve yorumlanmıştır. Bulgular, kodların frekans dağılımları ile desteklenmiş ve bazı katılımcı görüşleri doğrudan aktarılarak güvenilirlik artırılmıştır. Aktarılabilirlik, çalışma bağlamının, katılımcı özelliklerinin ve veri toplama sürecinin ayrıntılı biçimde betimlenmesiyle güvence altına alınmıştır. Güvenirlik, verilerin tutarlılığına ve sürece dair şeffaf kayıtların tutulmasına dayandırılmıştır. Onaylanabilirlik ise, elde edilen verilerin yorumlardan bağımsız olarak izlenebilir olmasını sağlayacak biçimde belge ve kayıtların sistematik biçimde arşivlenmesiyle sağlanmıştır. Bu bütüncül yaklaşım, araştırmanın nitel desen çerçevesinde geçerli ve güvenilir bir şekilde yürütülmesine olanak tanımıştır.

Etik

Araştırma sürecinde gerekli etik kurul izni, Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu tarafından, 30.05.2024 tarih ve 6 numaralı toplantı 1 numaralı karar ile verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde yarı yapılandırılmış görüşme soruları çerçevesinde, yaygın eğitim kurslarına katılan ileri yetişkin kadın kursiyerlerin yetişkin eğitimi memnuniyetlerine ilişkin görüşleri sunulmakta ve yorumlanmaktadır.

Katılımcıların yaygın eğitim kurslarından nasıl haberdar olduklarına ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3'te görüldüğü gibi, katılımcıların yaygın eğitim kurslarından haberdar olma biçimleri ile ilgili görüşlerinden 5 kod elde edilmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun kursiyer tavsiyesi (f=5) ve kurs eğiticisi (f=4) kodunda gruplandıkları, sonrasında sırasıyla halk eğitim merkezini ziyaret

(f=2), halk eğitim internet sitesi (f=1) ve yıl sonu sergisi (f=1) şeklinde gruplandıkları görülmektedir.

Tablo 3. Yaygın Eğitim Kurslarından Haberdar Olma Biçimleri

Tema	Kodlar	Frekans (f)
Yaygın Eğitim	Kursiyer tavsiyesi (K1, K5, KK6, K8, K9)	5
Kurslarından	Kurs eğitici (K2, K4, K7, K10)	4
Haberdar Olma	HEM ziyareti (K1, K6)	2
Biçimleri	HEM internet sitesi (K3)	1
	HEM yıl sonu sergisi (K4)	1

Tablo 3'te görüldüğü üzere katılımcıların yaygın eğitim kurslarından çoğunlukla kursiyer tavsiyesi ve kurs eğitici vasıtasıyla haberdar oldukları ortaya çıkmaktadır. Aşağıda kursiyer tavsiyesi ve kurs eğitici kodu ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir.

“Arkadaş; ben gidiyorum, güzel şeyler yapıyoruz deyince. Böyle şeyler arkadaş tavsiyesiyle oluyor. Duymuyorsunuz.” (K2, 66)

“Kurstan önce hocayı tanıyordum. Emekli olunca, hocam kursa gel, boş vakitlerini değerlendir diyerek yönlendirdi.” (K7, 65)

Katılımcıların yaygın eğitim kurslarına katılma nedenlerine ilişkin bulgular Tablo 4'te verilmektedir.

Tablo 4. Yaygın Eğitim Kurslarına Katılma Nedenleri

Tema	Kodlar	Frekans (f)
Yaygın Eğitim	Kişisel ilgi ve hobi edinme	9
Kurslarına Katılma	(K1, K2, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10)	
Nedenleri	Boş vakitleri değerlendirmek	8
	(K1, K2, K3, K4, K6, K7, K9, K10)	
	Gelir elde etmek (K2, K9, K10)	3
	Sosyalleşmek (K2, K6, K7)	3
	Ürün ortaya koymak (K3, K4, K5)	3
	Yalnız kalmak istememek (K6, K9)	2
	Fiziksel aktive ve sağlık (K3)	1

Tablo 4'te görüldüğü gibi, katılımcıların yaygın eğitim kurslarına katılma nedenleri ile ilgili görüşlerinden 7 kod elde edilmektedir. Katılımcıların çoğunluğunun kişisel ilgi ve hobi edinme (f=9) ve boş vakitleri değerlendirmek (f=8), daha sonra gelir elde etmek (f=3), sosyalleşmek (f=3), ürün ortaya koymak (f=3), yalnız kalmayı istememek (f=2), fiziksel aktivite ve sağlık (f=1) kodunda gruplandıkları görülmektedir. Aşağıda katılımcıların yaygın

eğitim kurslarına katılma nedenlerine ilişkin görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir.

“Burada daha enerjik oluyorum. Yalnız olduğumdan boş vakitlerimi değerlendiriyorum. Sıkıntım gidiyor. Sosyalleşiyorum. Hocamızı epeydir tanıyorum. Tecrübeli. Daha önce nakış, iğne oyası, dikiş ve el sanatları kurslarını tercih ediyordum.” (K6, 69)

“Boş zamanlarımı değerlendirebilmek, sağlıklı, hareketli olabilmek ve üretici olmak amacıyla katılıyorum.” (K3, 65)

Katılımcıların yaygın eğitim kurs merkezine ulaşımında fiziki koşullara ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 5’te verilmektedir.

Tablo 5. Yaygın Eğitim Kurs Merkezine Ulaşımında Fiziki Koşullara İlişkin Görüşler

Tema	Alt Tema	Kodlar	Frekans (f)
Yaygın Eğitim Kurs Merkezine Ulaşımında Fiziki Koşullar	Avantaj	Yürüyüş yapmak (K1, K3, K4, K6, K7)	5
		Kurs merkezinin eve yakın olması (K2, K7, K8, K9, K10)	5
	Dezavantaj	Kurs merkezinin eve uzak olması (K1, K3, K5, K6)	4
		Kurs faaliyetlerinin okul binasında yürütülmesi (K5, K10)	2
		Olumsuz hava koşulları (K3, K5)	2
		Trafik yoğunluğu (K8)	1
		Sağlık sorunları (K1)	1

Tablo 5’te görüldüğü gibi, katılımcıların kurs merkezine ulaşımında fiziki koşullara ilişkin görüşlerinden 2 alt tema ve 7 kod elde edilmektedir. Katılımcıların fiziki koşullar ile ilgili avantaj ve dezavantajları sıraladıkları görülmektedir.

Avantaj alt teması içerisinde, katılımcıların kurs merkezine ulaşımında fiziki koşulları kodlarken yürüyüş yapmak (f=5) ve kurs merkezinin eve yakın olmasını (f=5) avantaj olarak algıladıkları görülmektedir. Aşağıda avantaj alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir.

“Fiziksel zorluk yaşamıyorum. Doktor 45 dakikalık yürüyüş vermişti, iyi oldu. Fırsata çevirebildim. Evden buraya yürüyorum. Dolmuşta geliyor ama binmiyorum.” (K4, 70)

“Yürüme gidip geliyorum. Evim yakın. Zorluk çekmiyorum.” (K7, 75)

Dezavantaj alt teması içerisinde, katılımcıların kurs merkezine ulaşımında fiziki koşulları kodlarken sırasıyla kurs merkezinin evine uzak olması

(f=4), kurs faaliyetlerinin okul binasında yürütülmesi (f=2), olumsuz hava koşulları (f=2), trafik yoğunluğu (f=1) ve sağlık sorunlarını (f=1) dezavantaj olarak algıladıkları görülmektedir. Aşağıda dezavantaj alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir.

“Yerimiz güzel, sakin. Ama evlerimize uzak. Yürüyüşle fırsata çeviriyoruz. Bir ara dizim ağrıdı. 15-20 gün gelemedim. HEM binası merkezliydi. Yakın olması avantaj kurs merkezinin. Çünkü 60-70 yaşındayız artık.” (K1, 70)

“Trafik var burada. Karşıya geçerken. Başka sorun yok. Ev yakın. Diğerleri uzaktan geliyorlar, yoruluyorlar.” (K8, 70)

Katılımcıların yaygın eğitim kurslarının eğitim ortamı ve süresi, fiziki koşullar, sınıf/atölye araç gereç yeterliliğine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmektedir.

Tablo 6. Yaygın Eğitim Kurslarının Eğitim Ortamı ve Süresi, Fiziki Koşulları, Sınıf/Atölye Araç Gereçlerinin Yeterliliğine İlişkin Görüşler

Tema	Alt Tema	Kodlar	Frekans (f)
Yaygın Eğitim Kurslarının Eğitim Ortamı ve Süresi, Fiziki Koşulları, Sınıf/Atölye Araç Gereçlerinin Yeterliliği	Eğitim ortamı ve süresi	Kurs malzeme temininde eğiticinin desteği (K3, K5, K6, K8, K9)	5
		Okul yöneticilerinin samimi, yardımsever davranması (K3, K4, K7)	3
		Kurs süresinin yeterli olması (K5, K10)	2
		Masa sandalye yetersizliği (K5)	1
		Kurs malzemelerinin zarar görmesi (K1)	1
		Kurs malzemesi temininde güçlük yaşanması (K4)	1
	Fiziki koşullar ve araç gereçlerin yeterliliği	Kurs faaliyetlerinin okul bünyesinde yürütülmesi (K2, K3, K4, K5, K7, K8, K10)	7
		Kursa özel sınıfın olmaması (K1, K2, K8, K10)	4
		Kursa özel lavabo/tuvalet olmaması (K1, K5)	2
		Kurs sınıfında hijyenin sağlanması (K3)	1
		Kurs sınıfının yeterli büyüklükte olması (K8)	1

Tablo 6’da görüldüğü gibi, katılımcıların “kurslarının eğitim ortamı ve süresi, fiziki koşulları, sınıf/atölye araç gereçlerinin yeterliliği” ile ilgili görüşlerinden 2 alt tema ve 11 kod elde edilmektedir. Katılımcılar eğitim ortamı ve süresi (f=13), fiziki koşullar ve sınıf/atölye araç-gereç yeterliliği (f=11) alt temalarında gruplanmaktadır.

Eğitim ortamı ve süresi alt teması içerisinde, katılımcıların kursların eğitim ortamında çoğunlukla kurs malzeme temininde eğitici desteği (f=5),

okul yöneticilerinin yardımsever davranması (f=3), kurs süresinin yeterli olması (f=2), masa-sandalye yetersizliği (f=1), kurs malzemelerinin zarar görmesi (f=1) ve daha sonra kurs malzeme temininde güçlük yaşanması (f=1) şeklinde gruplandıkları görülmektedir. Aşağıda eğitim ortamı ve süresi alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir.

“Yeterli bence. Hocamız bizim eksiklerimizi tamamlıyor, getiriyor. Malzemelerimiz noksan olmuyor. Erişebiliyoruz. Elimizin altında oluyor her şey.” (K9, 65)

“Burası güzel yer. Olanakları müdür sağlamış. Ama halk eğitimin içinde, merkezde bir yerde olsa, daha kolay ulaşılır. Burada bir şey lazım olsa bekliyorsun. Resim kursunda şehir içinde fotokopi çekiyorduk, burada bir şey bulmak zor. Halk eğitimin daha güzel bir binası, atölyeleri olsa daha güzel olur.” (K4, 70)

Fiziki koşullar ve araç-gereçlerin yeterliliği alt teması içerisinde, katılımcıların kurs faaliyetlerinin okul bünyesinde yürütülmesi (f=7), kursa ait özel bir sınıfın olmaması (f=4), kursa ait lavabo-tuvalet olmaması (f=2), kurs sınıfında hijyenin sağlanması (f=1) ve kurs sınıfının yeterli büyüklükte olması şeklinde gruplandıkları görülmektedir. Aşağıda fiziki koşullar ve araç-gereçlerin yeterliliği alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir.

“Bence yeterli. Okulun bünyesinde, kurs için gerekli sağlığın olması, yöneticilerinin samimiyeti yeterli. Hocamızın sağladığı imkânlar güzel. Memnunuz.” (K3, 65)

“Malzemeleri kendimiz temin ediyoruz. Örgü kursuna tığ lazım olur, herkes kendi temin ediyor. Sınıfı kurs için kullanıyoruz. Sınıfımız büyük. Kendi sınıfımız değil. Kendi sınıfımız olsa, halk eğitim binamız olsa daha iyi olurdu.” (K8, 70)

Katılımcıların yaygın eğitim kurslarında eğitime ilişkin görüşlerine dair bulgular Tablo 7’de verilmektedir.

Katılımcılardan dokuzu eğiticiden duyduğu memnuniyetten bahsederken, biri yaşanan sorunlara değinmekte, bir diğeri ise memnuniyetinin yanında kursiyer kaynaklı sorunlar olduğunu belirtmektedir. Tablo 7’de görüldüğü gibi, katılımcıların eğitime ilişkin görüşlerinden 2 alt tema ve 5 kod elde edilmektedir. Katılımcıların sırasıyla eğiticinin memnuniyeti (f=16) ve yaşanan sorunlar (f=2) alt temalarında gruplandıkları görülmektedir.

Tablo 7. Eğiticiye İlişkin Görüşler

Tema	Alt Tema	Kodlar	Frekans (f)
Eğiticiye İlişkin Görüşler	Eğitici memnuniyeti	Eğiticiden memnun kalınması (K1, K2, K3, K4, K5, K7, K9, K10)	8
		Eğiticinin tecrübeli olması (K1, K3, K4, K5, K6, K7)	6
		Eğiticinin sabırlı ve anlayışlı olması (K1, K7)	2
	Yaşanılan sorunlar	Kursiyerlerin eğiticiye hitap biçimleri (K1)	1
		Kursiyer sayısının fazlalığı nedeniyle yeterince ilgilenememe (K8)	1

Eğitici Memnuniyeti alt teması içerisinde araştırmaya katılan katılımcıların büyük bir kısmı eğiticiden memnun kalınması ($f=8$), eğiticinin tecrübeli olması ($f=6$) ve eğiticinin sabırlı ve anlayışlı olması ($f=2$) nedeniyle eğitici memnuniyetini belirtmektedir. Aşağıda eğitici memnuniyeti alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir.

“Eğitici kaynaklı sorun yaşamadım. Hocamız her türlü sorunumuza cevap verebilecek dolulukta.” (K3, 65)

“Hiçbir sorun yaşamadık. Hocamız anlayışlı, hepimize yardımcı oluyor. Sorunlarımızı çözüyor, tecrübeli. Memnunuz.” (K7, 65)

Yaşanılan sorunlar alt teması içerisinde, araştırmaya katılan katılımcıların kursiyerlerin eğiticiye hitap biçimleri ($f=1$) ve kursiyer sayısının fazlalığı nedeniyle yeterince ilgilenememe ($f=1$) sorunlarından bahsettikleri görülmektedir. Aşağıda, yaşanan sorunlar alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir.

“Çok problemimiz olmadı. Kursiyerlerle ilgili bazen olabiliyor. Hocamız çok anlayışlı, işinin erbabı. Sabırlı, sorunlar olsa da tecrübesiyle hemen çözüyor. Herkesi nasıl idare edeceğini biliyor. İnsan sarrafi. Başlarda yadırgadık. X kız! diye seslenenler vardı. Burasının sınıf ortamı olduğunu, öğretmen-öğrenciliğin olduğunu anlatmaya çalıştık, şimdi daha güzel.” (K1, 70)

“Memnun etti. Sıkıştığımda youtube’a bakıyorum. Sorun yaşadığımda, şunu gösterir misiniz dediğimde, yardımcı olamıyor. Çünkü kurs kalabalık. Başında sürekli birileri. Ben de youtube’dan öğreniyorum.” (K8, 70)

Katılımcıların kurs programının beklenti, ihtiyaç ve memnuniyet düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8. Kurs Programının Beklenti, İhtiyaç ve Memnuniyeti Karşılmasına İlişkin Görüşler

Tema	Alt Tema	Kodlar	Frekans (f)
Kurs Programının Beklenti, İhtiyaç ve Memnuniyeti Karşılmasına İlişkin Görüşler	Memnuniyet	Kurs programından duyulan memnuniyet (K1, K2, K3, K5, K6, K7, K10)	6
		Ürün ortaya koyma (K1, K6, K9)	3
		Ürünlerin hediye edilmesi (K1, K6)	2
		El becerilerini geliştirme (K3, K9)	2
		Kursiyer görüşlerinin önemsenmesi (K4, K5)	2
		Malzeme temininde eğitici desteği (K7, K9)	2
		Gelir elde etme (K9, K10)	2
		Eğiticinin çok yönlülüğü (K4)	1
		Beklenti	Boş zamanlarını değerlendirme (K6)
	Hobi edinme (K6)		1
	Arkadaş edinme (K6)		1
	İhtiyaç	Ürün satışında yaşanan zorluk (K2)	1
		Kursiyer sayısının fazlalığından dolayı yeterince ilgilenilmemesi (K8)	1

Tablo 8’de görüldüğü gibi, katılımcıların “kurs programının beklenti, ihtiyaç ve memnuniyeti karşılmasına ilişkin” ile ilgili görüşlerinden 3 alt tema ve 13 kod elde edilmektedir. Katılımcılar memnuniyet (f=20), beklenti (f=3) ve ihtiyaç (f=2) alt temalarında gruplanmaktadır.

Memnuniyet alt teması içerisinde, katılımcıların büyük bir kısmı kurs programından duyulan memnuniyet (f=6), ürün ortaya koyma (f=3), ürünlerin hediye edilmesi (f=2), el becerilerini geliştirme (f=2), kursiyer görüşlerinin önemsenmesi (f=2), malzeme temininde eğitici desteği (f=2), gelir elde etme (f=2) ve eğiticinin çok yönlülüğü (f=1) nedeniyle eğitici memnuniyetini belirtmektedir. Aşağıda memnuniyet alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir:

“Memnunum. Geçen sene arkadaşım önermişti fakat ekonomik olarak zorlanıyordum. Bir de malzeme parası altından kalkamam diyordum. Artık yaptığım üründen bir tane sattığımda malzememi alabiliyorum.”
(K10, 65)

Beklenti alt teması içerisinde boş zamanları değerlendirme (f=1), hobi edinme (f=1) ve arkadaş edinme (f=1) kodları yer almaktadır. Aşağıda beklenti alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir:

“...Mesela çok güzel çanta yapıyorum. Akrabalarım, herkese yapıyorum, mutlu ediyorum. Küçük bir çanta yaptım ablama, sevindi. Ben satmıyorum, emekliyim, param var. Maksadım uğraşım, çevrem olsun. Zamanı değerlendireyim. Hediye etmeyi seviyorum. Çanta yaptım, bir gece de bitirdim. Güzel öğrendim. Hocam bilmediğim yerleri tamamlıyor.” (K6, 69)

İhtiyaç alt teması içerisinde ürün satışında yaşanan zorluk (f=1) ve kursiyer sayısının fazla olmasından dolayı yeterince ilgilenilmemesi (f=1) kodları yer almaktadır. Aşağıda ihtiyaç alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir:

“Memnunuz. Hocamızdan güzel şeyler öğrendik. Fakat birikimleri halletmek önemli.” (K8, 70)

Katılımcıların farklı kurslara katılmayı isteyip istememe durumuna ilişkin bulgular Tablo 9’da verilmektedir.

Tablo 9. Kursiyerlerin Farklı Kurslara Katılmayı İsteyip İstememe Durumu

Tema	Alt Tema	Kodlar	Frekans (f)
Farklı Kurslara Katılmayı İsteyip İstememe Durumu	Katılmak istiyorum	Öğrenme isteği (K3, K4, K5, K6, K7, K8, K10)	7
		Sosyalleşmek (K2, K7, K9)	3
		El becerilerini geliştirmek (K2, K7, K9)	3
		Boş zamanları değerlendirmek (K3, K4, K9)	3
		Kursların çeşitlendirilmesi (K3, K5, K6)	3
		Beyni sağlıklı tutmak (K2, K4)	2
		Ürün ortaya koymak (K4, K8)	2
		Ulaşım kolaylığı (K5)	1
		Sergi ve etkinlikler (K6)	1
		Katılmak istemiyorum	Katıldığı kursları yeterli görmesi (K1)
		Görme sorunu (K1)	1

Katılımcılardan dokuzu farklı kurslara katılmak istediğini, bir katılımcı katılmak istemediğini belirtmektedir. Tablo 9’da görüldüğü gibi, katılımcıların farklı kurslara katılmayı isteyip istememe durumuna ilişkin görüşlerinden 2 alt tema ve 11 kod elde edilmektedir. Katılımcıların sırasıyla katılmak istiyorum (f=25) ve katılmak istemiyorum (f=2) alt temalarında gruplandıkları görülmektedir.

Katılmak istiyorum alt teması içerisinde, çoğunluğun öğrenme isteği (f=7) ve daha sonrasında sırasıyla sosyalleşmek (f=3), el becerilerini geliştirmek (f=3), boş zamanlarını değerlendirmek (f=3), kursların çeşitlendirilmesi (f=3), beyni sağlıklı tutmak (f=2), ürün ortaya koymak (f=2), ulaşım kolaylığı (f=1) ve sergi-etkinlikler (f=1) kodları yer almaktadır. Aşağıda katılmak

istiyorum alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir:

“Düşünürüm. Farklı ortam, arkadaşlar edinmek, sosyalleşmek, el becerimin gelişmesi, beyin sağlığı için.” (K2, 66)

“Koşullarıma uygun yeni kurslara katılırım. Torunlara bakıyorum. Mi-safir oluyor. Saati uygun, merkeze yakın, ulaşımı rahat, bir işim olsa da bir saat ayırıp gidebilirim.” (K5, 67)

Katılmak istemiyorum alt teması içerisinde, katıldığı kursları yeterli görmesi (f=1) ve görme sorunu (f=1) kodları yer almaktadır. Aşağıda katılmak istemiyorum alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir:

“Artık yaşlıyız. Gözlerimiz iyi görmüyor. Tel kırma, örgüye gittim. Her nakışı yaptım. Daha yapacağımız ne var ki! Ben artık herhangi bir yere, kursa gitmek istemiyorum.” (K1, 70)

Katılımcıların yaygın eğitim kurslarını tavsiye etme nedenlerine ilişkin bulgular Tablo 10’da verilmektedir.

Tablo 10. Kursiyerlerin Yaygın Eğitim Kurslarını Tavsiye Etme Nedenleri

Tema	Alt Tema	Kodlar	Frekans (f)
Yaygın Eğitim Kurslarını Tavsiye Etme Nedenleri	Tavsiye ederim	Ortaya çıkan ürünler (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K10)	7
		Zihinsel aktivite (K1, K5, K7, K8)	4
		Gelir elde etmek (K2, K6, K8)	3
		Ürünleri hediye etmek (K2, K5, K6)	3
		Boş zamanları değerlendirmek (K8, K9, K10)	3
		Yeni şeyler öğrenmek (K6, K7)	2
		El becerilerini geliştirmek (K7, K8)	2
		Fiziksel ve ruhsal sağlığını korumak (K2, K10)	2
		Sosyalleşmek (K7)	1
		Sergi ve etkinlikler (K4)	1
Eğitici memnuniyeti (K9)	1		
Telefon bağımlılığını önlemek (K10)	1		

Katılımcıların tamamı kursları yakınlarına/tanıdıklarına tavsiye etmektedir. Tablo 10’da görüldüğü gibi, katılımcıların yaygın eğitim kurslarını tavsiye etme nedenlerine ilişkin görüşlerinden 12 kod elde edilmektedir. Katılımcıların kursları tavsiye etme nedenlerinin sırasıyla ortaya çıkan ürünler (f=7), zihinsel aktivite (f=4), gelir elde etme (f=3), ürünleri hediye etme (f=3), boş zamanları değerlendirme (f=3), yeni şeyler öğrenme (f=2), el becerilerin geliştirme (f=2), fiziksel ve ruhsal sağlığını koruma (f=2), sosyalleşme (f=1),

sergi ve etkinlikler(f=1), eğitici memnuniyeti (f=1) ve telefon bağımlılığını önleme (f=1) şeklinde olduğu görülmektedir.

Aşağıda kursiyerlerin kursları tavsiye etme nedenleri alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir:

“Tavsiye ediyorum. Gelmek isteyen arkadaşım var. Hocamı seviyorum. Diğerleri öğrenci bulamazken, X hocaya, talep var. Bu da bizim çevremizden. Gel arkadaşım, ne yapacaksın evde diyoruz. Ben de arkadaşımın tavsiyesiyle geldim.” (K9, 65)

“Ben kursa başladıktan sonra gelen arkadaşlarım oldu. Gelecek arkadaşlarım var. Yaptıklarımı görünce, öyle öyle çoğaldık. Sergi de gördüler. Ben de bunlar nasıl yapılıyor diye merak etmişim. Şimdi çini kursuna gitmek istiyorum. Ben kara kalem çalışması yaparken, arkadaşlar da çini yapıyordu. İki birlikte gitmez diye başlamamıştım. Sergide gördüm yaptıklarını, çok güzel, yeni dönemde katılacağım. Eskiden fırın yoktu, yaptıkları dışarı gidiyordu. Şimdi fırın var burada yapıyorlar.” (K4, 70)

“Kesinlikle tavsiye ediyorum. Telefon iletişim aracı, ama sürekli telefona bakıp bağımlı olmak istemiyorum. Ya da komşularımızla ilişkilimiz olsun ama bunu saatlere yayıp boş vakit geçirmektense zamanımızı üretirek geçirelim. Ev kadını olarak kurslara vakit ayıralım. Yakınımı kaybetmişim. Destek alıyordum. Psikoterapi bu kurslar sayesinde bitti. Boş durmayacağım. Herkes bir şeye yönelsin. Bunun yaş sınırı yok.” (K10, 65)

Katılımcıların yaygın eğitim kurslarının iyileştirilmesine ilişkin bulgular Tablo 11’de verilmektedir. Buna göre katılımcıların “yaygın eğitim kurslarının iyileştirilmesi” ile ilgili görüşlerinden 3 alt tema ve 14 kod elde edilmiştir. Katılımcılar fiziksel koşullar (f=18), eğitici ve eğitim ortamı (f=7) ve tanıtım ve sergileme (f=5) alt temalarında gruplanmaktadır.

Fiziksel koşullar alt teması içerisinde, katılımcıların çoğunluğu HEM’e ait bina (f=6) ve kurs için ayrılmış sınıf (f=5) kodlarında gruplanmakta, sonrasında ise sırasıyla kurs merkezine ulaşım (f=3), ürün satış yeri olması (f=2), yardımcı personel ihtiyacı (f=1) ve lavabo-tuvalet ihtiyacı (f=1) alanlarında kursların iyileştirmesine ilişkin görüşlerini belirtmektedir.

Tablo 11. Yaygın Eğitim Kurslarının İyileştirilmesine İlişkin Görüşler

Tema	Alt Tema	Kodlar	Frekans (f)
Yaygın Eğitim Kurslarının İyileştirilmesine İlişkin Görüşler	Eğitici ve Eğitim Ortamı	Kursların çeşitlendirilmesi (K3, K4, K10)	3
		Sınıf mevcudunun ideal olması (K8)	1
		Eğiticilerin daha donanımlı olması (K8)	1
		Masa, sandalye ihtiyacı (K5)	1
		Araç gereç yetersizliği (K6)	1
	Tanıtım ve Sergileme	Sergi ve etkinlik alanı ihtiyacı (K1, K4, K9)	3
		Sergi ve etkinlik süresinin artırılması (K4)	1
		Kursların tanıtımının artırılması (K10)	1
	Fiziksel Koşullar	HEM'ne ait bina olması (K1, K4, K5, K7, K8, K10)	6
		Kurs için ayrılmış sınıf (K1, K4, K7, K9, K10)	5
	Kurs merkezine ulaşım (K3, K5, K6)	3	
	Ürün satış yeri olması (K2, K10)	2	
	Yardımcı personel ihtiyacı (K1)	1	
	Lavabo/tuvalet ihtiyacı (K5)	1	

Aşağıda fiziksel koşullar alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir:

“Şehir merkezinde geniş bir yer, fazla masa sandalyemiz, lavabomuz olsun. Buranın müdürü bir şeyler yapmış ama ortak kullanıldığından çekiniyorsunuz. Merkezde olursa, kurslar yaygınlaşır. Daha mutlu insanlar çıkar. Bir şeylerle uğraşmak insanları rahatlatıyor. Ben bu kurslardan hoşnutum. Takı, el sanatları kurslarına gittim. İlgi alanım olan kurslara gidiyorum. Buranın uzaklığı yoruyor. HEM binası yetersiz. Ulaşımı kolay bir yer olursa daha memnun, mutlu, hevesli oluruz.” (K5, 67)

“Sergimiz oldu. Festivale de katılacağız. Buradan çok memnunuz, müdür, hocalar yardımcı oluyor ama kendi HEM binamız olsa, çok başka olur. İyileştirme açısından en önemli sorun. Bilmemek bile, birbirimize gösteriyoruz, öğretiyoruz. Çok beğendim kursumuzu.” (K7, 65)

Eğitici ve eğitim ortamı alt teması içerisinde, kursların çeşitlendirilmesi (f=3), sınıf mevcudunun ideal olması (f=1), eğiticilerin daha donanımlı olması (f=1), masa ve sandalye ihtiyacı (f=1) ve araç-gereç yetersizliği (f=1) kodları yer almaktadır. Aşağıda eğitici ve eğitim ortamı alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir:

“Farklı okullarda, sınıflarda kurs görüyoruz. Kendi HEM binamızın, bütün kursiyerlere yetecek büyüklükte olmasını isterdim. Bahçeli, kamelyalı bina şart. Buradan küçük ilçelerde çok güzel HEM binası var. Ayrıca daha yeterli, teknik bilgiye sahip hocalar olmalı. Soru sorduğunuz da yetersiz kalmamalı. Sınıflar bu kadar kalabalık olmamalı, çok

az da olmamalı, ortası olmalı. Hoca teknik bilgiye hâkim olsa bile bu kadar kursiyere yetişemeyecektir.” (K8, 70)

Tanıtım ve sergileme alt teması içerisinde, sergi ve etkinlik alanı ihtiyacı (f=3), sergi ve etkinlik süresinin arttırılması (f=1) ve kursların tanıtımının arttırılması (f=1) kodları yer almaktadır. Aşağıda tanıtım ve sergileme alt teması ile ilgili katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmektedir:

“Kendi sınıfımız olsun. Sabah çocuklar, sonra biz giriyoruz. Bu sene HBÖ haftasında sergimiz iyi geçmedi, sıcakta yandık. Çadır, masa yetersizdi. Satış yaptık ama asıl satışımız baston ve kültür festivalinde oluyor. Yer sıkıntısı var.” (K9, 65)

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada, ileri yetişkinlerin yaygın eğitim kurslarına katılım nedenlerini, bu kurslara yükledikleri bireysel anlamları, karşılaştıkları güçlükleri ve çevresel/toplumsal etkileri anlamaya yönelik dört temel amaç doğrultusunda veriler toplanmakta ve analiz edilmektedir. Bu bölümde, her bir araştırma amacına ilişkin elde edilen bulgular, alan yazındaki güncel çalışmalarla karşılaştırmalı olarak ele alınmakta; bulguların özgün katkıları, örtüşen ve ayrışan yönleri açıklanmaktadır. Ayrıca, elde edilen sonuçlar doğrultusunda yaygın eğitime katılan ileri yetişkinlerin öğrenme deneyimlerinin niteliğini arttırmaya yönelik önerilere yer verilmektedir.

Birinci Alt Amaca Dair Sonuç ve Tartışma

Bu amaç kapsamında, ileri yetişkinlerin yaygın eğitim kurslarına katılma nedenlerine ilişkin elde edilen bulgular aşağıda özetlenmektedir:

- Katılımcılar kurslara kişisel ilgi, hobi edinme ve boş vakitlerini değerlendirme gibi bireysel amaçlarla katılmaktadır.
- Sosyalleşme, yalnız kalmayı istememe, fiziksel aktivite ve sağlık gibi nedenler de kurslara katılımda etkili olmaktadır.
- Kursiyerlerin önemli bir kısmı kurslara katılarak ürün ortaya koyma ve gelir sağlama imkânı elde ettiklerini ifade etmektedir.

Bu durum, yaygın eğitim kurslarının yalnızca bireysel gelişimle sınırlı kalmayıp sosyal ve ekonomik faydalar sağlama potansiyeline de sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle sosyalleşme ve yalnız kalmayı istememe gibi nedenler, bu kursların ileri yetişkinlerin sosyal bağlarını güçlendirme ve psikososyal ihtiyaçlarını karşılamadaki rolünü vurgulamaktadır. Bu bulgular, De Lima Flauzino ve ark. (2022), Karakuş-Yıldız ve Taş (2023), Merriam ve Kee (2014), Öztan-Ulusoy ve Akpınar (2018), gibi çalışmalarda yaşlı bireylerin

HBÖ'ye katılımlarının temelinde sosyalleşme, zihinsel aktivite, kişisel gelişim-hobi, ilgi alanlarını geliştirme ve sosyal destek mekanizmaları sağlama işlevine dikkat çeken bulgularla örtüşmektedir. Araştırma, Ulusoy (2022) gibi kadınların bu kurslara katılımının temel nedenleri arasında becerilerini geliştirme ve aile ekonomisine katkı sağlama motivasyonlarının yer aldığını ortaya koymaktadır. Katılımcıların özellikle üretken olma, yalnızlıkla baş etme, anlamlı bir meşgale edinme gibi gerekçeleri, Merriam ve Kee'nin (2014) yaşlı yetişkinlerin katılım nedenlerini açıklarken kullandıkları "katılım yoluyla iyi oluş" yaklaşımıyla örtüşmektedir. Benzer biçimde, Anishchenko (2021), yaşlı bireylerin eğitime katılım gerekçeleri arasında fiziksel ve zihinsel aktiviteyi sürdürme isteğini önemli bir motivasyon kaynağı olarak belirtmektedir. Bununla birlikte, bu çalışmada mesleki gelişim, kariyer fırsatlarını artırma ya da gelir elde etme gibi işlevsel hedeflerin katılımcılar arasında daha az öne çıkması, Maltalı yaşlılarla yapılan çalışmadaki Formosa (2012), Ankara ilinde özdoyum kurslarına katılım ile ilgili çalışmadaki Çelik ve Uysal (2019), Van ilinde tüm yaş gruplarıyla yapılan çalışmadaki Şahin ve arkadaşları (2022), sosyo-ekonomik motivasyonların ağırlığıyla çelişmektedir. Bu farklılık, bağlamın kültürel ve yapısal koşullarına dayalı olabilir; nitekim Korshunov ve ark. (2025), kültürlerarası farklılıkların yaşlı bireylerin eğitim motivasyonları üzerinde önemli belirleyici olduğunu vurgulamaktadır.

Katılımcı ifadeleri, kurslara katılımın yalnızca bir ihtiyaç değil, aynı zamanda psikolojik bir destek mekanizması olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Bu bulgu, özellikle yaşlılık döneminde yalnızlık hissiyle baş etmede sosyal etkileşimin önemine işaret etmektedir. Benzer şekilde, Anishchenko (2021) da yaşlı yetişkinlerin eğitime katılımında duygusal ihtiyaçların ve toplumla bağ kurma arzusunun belirleyici rol oynadığını vurgulamaktadır. Formosa (2012), Bjursell (2019) ve De Lima Flauzino ve arkadaşları (2022) ise yaşlı bireylerin kurslara katılımında sosyal etkileşim ihtiyacının en az öğrenme kadar etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, fiziksel aktivite ve sağlık motivasyonunun kısmen daha az olması, bu alanda daha fazla kursun düzenlenmesi gerektiğine işaret edebileceği düşünülmektedir. Bu yönüyle mevcut araştırma, Türkiye özelinde ileri yetişkinlerin daha çok gönüllü ve içsel bir motivasyonla kurslara yöneldiğini göstermektedir. Bu doğrultuda, ileri yetişkinlerin kurslara katılım gerekçeleri bireysel, toplumsal ve psikolojik düzeyde çeşitlilik göstermekte

olup, bu çok boyutlu yapı, yaşlı bireylerin yaşam doyumlarını artıran yaygın eğitim faaliyetlerinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

İkinci Alt Amaca Dair Sonuç ve Tartışma

Bu amaç kapsamında, ileri yetişkinleri yaygın eğitim kurslarına katılmaya motive eden faktörlere yönelik ulaşılan sonuçlar aşağıda sunulmaktadır:

- Katılımcıların kurslara katılmasında en etkili faktörlerin kursiyer tavsiyesi ve eğiticinin yönlendirmesi olduğu görülmektedir.
- Ürün sergileme, tanıtım faaliyetleri ve toplumda görünür olma isteği, öğrenme motivasyonunu desteklemektedir.
- Katılımcılar önceki olumlu kurs deneyimleri ve eğiticilerin destekleyici tutumlarından memnun olduklarını belirtirken; malzeme eksikliklerinin, kalabalık sınıflarda yeterince ilgi göremedikleri ve bu durumun zaman zaman öğrenme sürecini zorlaştırdığını ifade etmektedir.
- Katılımcılar, kurs merkezinin yakın olmasının kendilerini cesaretlendirdiğini; ancak uzaklık, hava koşulları ve ulaşım zorluklarının kursa gitme isteklerini zaman zaman azalttığını dile getirmektedir.

Bu bulgular, Taşkın ve arkadaşları (2022) ve Ayanoğlu ve arkadaşları (2023) tarafından vurgulanan katılımcıların kurslardan kursiyer tavsiyesi ve kurs eğiticiyi vasıtasıyla haberdar olma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Katılımcıların HEM ziyareti, HBÖ haftası yıl sonu sergisi gibi kurs faaliyetlerinin, hayatlarında anlamlı bir yer edindiği, özellikle de sosyalleşme, zihinsel ve fiziksel aktivite, üretkenlik, değerli hissetme gibi psikososyal faydalar sağladığını göstermektedir. Bu bulgular, HBÖ'nin sadece bilgi edinme değil aynı zamanda bireylerin yaşam doyumunu, özerkliğini ve toplumsal rollerini yeniden inşa etme süreci olduğunu vurgulayan yaklaşımlarla (De Lima Flauzino vd., 2022; Formosa, 2012; Mayo, 2017; Merriam ve Kee, 2014) paralellik göstermektedir. Narushima ve ark., (2018) Japonya'da yaşlı bireylerin eğitim süreçlerinde "kendini gerçekleştirme" ve "ait olma hissi" gibi temalara vurgu yapmaktadır.

Yine çalışmamıza benzer biçimde yerel ilanlar ve HEM duyurularının ise sınırlı etkisi görülmektedir (Peker ve ark., 2021). Ancak çalışma grubunun dijital platformlar üzerinden, internet sitesi ve sosyal medya motivasyon unsurlarının çok az yer bulması; Bektaş Bedir (2019), Ayanoğlu ve ark., (2023) ve Kalenda ve Kocvarova'nın (2024) dijital eğitim eşitliği vurgusuyla çalışmakta; bu durum ileri yetişkinlerin katıldığı yaygın eğitim kurslarından

haberdar olmalarında yüz yüze iletişimin daha anlamlı olduğuna işaret etmektedir.

Katılımcıların öğrenme motivasyonları, eğiticinin ve yönetici desteği, arkadaş ortamı ve öğrenme isteği gibi çok boyutlu etmenlerle şekillenmekte; çevre ve fiziki koşullar katılımcıların eğitici ile daha iyi etkileşim kurmasını sağlamaktadır. Eğiticinin tutumu, sabrı ve alan bilgisi, katılımcı memnuniyetinin ve motivasyonun temel belirleyicileri olan çalışmalarla örtüşmektedir (Anishchenko, 2021; Mayo, 2017; Yaman ve ark., 2023). Eğiticiye dair olumlu deneyimler, öğrenmenin sürekliliğini desteklemektedir. Literatürde de eğiticilerin tecrübesi ve tutumlarının, öğrenme süreçleri ve katılımcı memnuniyeti üzerindeki olumlu etkisi sıkça vurgulanmaktadır (Arıcıoğlu ve Yılmaz, 2025; Ayanoglu ve ark., 2023; Ayhan, 2019; Taşkın ve ark., 2022; Yaman ve ark., 2023). Kalenda ve Kocvarova (2024), yaşlı bireylerin eğitim sürecine dair motivasyonlarını etkileyen en önemli etkenlerin “kişiselleştirilmiş öğrenme ortamı” ve “güven duygusu” olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte, kursiyerlerin bir kısmı kurs içeriklerinden ya da eğitici ilgisinden kaynaklı olarak memnuniyet düzeylerinin düşük olduğu da ifade etmektedir. Formosa (2012), eğitim ortamındaki sosyal ilişkilerin niteliğinin katılım üzerindeki etkisine dikkat çekmekte; eğiticinin tutumu ve eğitim ortamının donanımının önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Çalışmanın bulgularına göre katılımcılar, uzaklık ve trafik sorunu gibi durumlarda motivasyon kaybı yaşadıklarını ifade etmektedir. Bu bulgu, Peker ve ark., (2021) ve Ulusoy’un (2022) “mesafe ve trafiğin” olumsuz etkisini gösterdiği çalışmalarla örtüşmektedir. Bu durum, yaygın eğitim kurs merkezlerinin ulaşım altyapısını göz önünde bulundurarak planlanması gerektiğini (Choi ve Cho, 2021; Taşkın ve ark., 2022) ortaya koymaktadır.

Katılımcıların kursların eğitim ortamı, fiziki koşulları ve araç-gereç yeterliliğine ilişkin değerlendirmelerinin, eğitimin kalitesi ve verimliliği üzerinde doğrudan etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle eğitici desteğinin sağlanması ve okul yönetimlerinin yardımsever tutumları (Ayanoglu ve ark., 2023; Ayhan, 2019; Yaman ve ark., 2023;) katılımcılar açısından olumlu deneyimler olarak değerlendirilirken; kurs malzemelerinin temininde yaşanan zorluklar ve masa-sandalye gibi temel altyapı eksiklikleri (Ayanoglu ve ark., 2023; Çelik ve Uysal, 2019) bu olumlu deneyimlerin sürekliliğini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu durum kursların katılımcılar için yalnızca bir eğitim alanı değil; aynı zamanda sosyalleşme, ruhsal iyilik hali, aktif yaşlanma

ve öz yeterlik deneyimi sağlayan mekânlar olduğunu göstermektedir. Fiziki koşullar, eğitim ortamlarının uygunluğu ve eğiticinin destekleyici tutumu bu anlamlılığın artırıcı etkenler olarak dikkat çekmektedir.

Yaşanılan sorunlarda dile getirilen eğitime hitap biçimi ve kursiyer sayısının fazlalığından kaynaklanan ilgisizlik sorunları (Bektaş-Bedir, 2019; Formosa, 2012; Mayo, 2017; Şahin ve ark., 2022) eğitim ortamının fiziksel ve sosyal düzenlemelerinin katılımcı deneyimlerini etkileyebileceğini göstermektedir. Bu durum, Boeren'in (2017) eğitim ortamlarında yaşlı bireylerin en çok engellendiği faktörler arasında "yetersiz rehberlik" ve "kalabalık sınıf yapısı"nı göstermesiyle örtüşmektedir. Özellikle grup dinamiklerinin daha iyi yönetilmesi (Peker ve ark., 2021) ve sınıf büyüklüğünün optimal seviyede tutulması, katılımcıların eğiticisiyle daha etkili bir etkileşim kurmasını sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bu bağlamda, yaygın eğitim kursları ileri yetişkinler için yalnızca beceri kazandıran programlar değil; aynı zamanda toplumsal aidiyetin ve bireysel öz yeterliliğin pekiştirildiği yapılar olarak görülmekte; katılımcıların "birlikte üretme", "bir işin ucundan tutma" gibi söylemleri, bu çok boyutlu motivasyon yapısını desteklediği düşünülmektedir.

Üçüncü Alt Amaca Dair Sonuç ve Tartışma

Bu amaç doğrultusunda, ileri yetişkinlerin yaygın eğitim kurslarına yükledikleri anlamlara ilişkin bulgular şu şekilde özetlenmektedir:

- Katılımcılar kurs ortamlarını yalnızca öğrenme mekânı değil; aynı zamanda sosyal destek, duygusal güçlenme ve anlamlı zaman geçirme alanı olarak tanımlamaktadır.
- Eğiticinin yaklaşımı, fiziki koşulların uygunluğu ve araç-gereç yeterliliği bu anlamı güçlendiren unsurlar olduğu görülmektedir.
- Katılımcılar kursların yaşam kalitesini artırıcı, bireysel üretkenliği destekleyici ve özsaygıyı geliştirici etkilerini vurgulamaktadır.

Çalışmaya katılan ileri yetişkinler, kursları bir tür "yaşam alanı" olarak tanımlamakta ve bu ortamı hem sosyal hem de duygusal ihtiyaçlarını karşılama bağlamında anlamlandırmaktadır. Bu bulgular kursların, Merriam ve Kee'nin (2014) "öğrenmenin sosyal kimlik kazandırıcı bir süreç" olduğu biçimindeki tanımı; Mayo (2017) ve Bjursell'in (2019) ileri yaş eğitiminin sadece beceri ediniminden ibaret olmadığını; bunun aynı zamanda yaşlı yetişkinlerin anlam arayışını besleyen bir sosyal katılım aracı olduğuna dair

yaklaşımlarıyla örtüşmektedir. De Lima Flauzino ve arkadaşları (2022), kurslara devam eden bireylerin yaşam doyumunun ve toplumsal aidiyet duygusunun arttığını belirtmektedir. Ancak binaların yetersizliği ve fiziki donanım eksikliği gibi durumların, bu anlamlılığın sürekliliğini tehdit edebileceği, bireylerin aidiyet hislerini zedeleyebileceği gibi sürekli katılımın önünde engel olabileceği düşünülmektedir.

Katılımcılar kursları “rahatlama alanı”, “ruh sağlığı desteği”, “hayata tutunma yeri” gibi ifadelerle tanımlayarak kurslara yükledikleri anlamı kişisel bir yaşam alanına dönüştürmüş olduklarını göstermektedir. Bu bulgu, yaşlı yetişkinlerin öğrenmeye yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda duygusal ve varoluşsal bir boyut da yüklediklerini göstermektedir. Bjursell (2019), yaşlı bireylerin eğitime katılımında “kapsayıcılık” olgusunun yalnızca fiziksel erişimi değil, duygusal aidiyeti de kapsadığını vurgulamaktadır. Narushima ve arkadaşları (2018) ise ileri yaşta öğrenmenin bireylerin benlik algılarını güçlendirdiğini ve toplumda görünür olma arzularını beslediğini belirtmektedir. Katılımcılar için kurslar, emeklilik sonrası monotonlaşan yaşam akışında anlam kazandıran bir yaşam parçasına dönüşmekte, katılımcıların kurslara duyduğu aidiyet ve kurs ortamında benliklerini yeniden tanımlamaları bu yaklaşımı desteklemektedir. Anishchenko da (2021) ileri yetişkinlerin kursları, yaşlılık algısını yıkan, üretkenliği ve toplumsal katılımı sürdüren bir "kendilik sahası" olarak gördüklerini belirtmektedir.

Katılımcılar kurslardan genel olarak yüksek memnuniyet duymakta; özellikle beceri geliştirme, sosyalleşme ve kendini ifade etme fırsatlarını önemli kazanımlar olarak belirtmektedir.

Kurs programların, katılımcıların memnuniyet ve beklentilerini karşılamaya yönelik başarıları (Formosa, 2012; Karakuş-Yıldız ve Taş, 2023; Merriam ve Kee, 2014; Yaman ve ark., 2023), bu tür eğitim faaliyetlerinin bireylerin kişisel ve sosyal gelişiminde önemli bir rol oynadığı çalışmalarla örtüşmektedir. Ancak, program tasarımı ve uygulanması sırasında eğiticilerin yeterli ilgiyi gösterebileceği (Bjursell, 2019; Ulusoy, 2022) ve katılımcıların ürünlerini pazarlamada destek alabileceği mekanizmaların geliştirilmesi gerekmektedir. Yapılan diğer çalışmalarda da kurslara katılımın bireylerin sosyal rollerini yeniden tanımlamalarını ve toplumda aktif birey olma duygusunu pekiştirdiği görülmektedir (Ayanoğlu ve ark., 2023; De Lima Flauzino ve ark., 2022; Korshunov ve ark., 2025). Araştırma bulgularına göre ileri yetişkin

kadınlar için kursların yalnızca bir mekân değil, bir “varoluş alanı” ve “yeni-den üretim alanı” işlevi görmekte olduğu düşünülmektedir.

Bulgular, katılımcıların büyük çoğunluğunun farklı kurslara katılmaya istekli olduğunu, çok azının farklı kurslara katılmak istemediğini göstermektedir. Özellikle “öğrenme isteği”, “el becerilerini geliştirme” ve “sosyalleşme” kodunun öne çıkması, bireylerin HBÖ anlayışını benimsediğini ve kişisel gelişim odaklı bir yaklaşım sergilediğini göstermektedir. Bu bulgular, literatürdeki yetişkin eğitimi ve sosyal katılım ilişkisine dair çalışmaları desteklemektedir (Merriam ve Kee, 2014; Narushima ve ark., 2018; Ulukavak ve ark., 2024; Yaman ve ark., 2023). Ayrıca, kursların çeşitlendirilmesi ve ulaşım kolaylığı gibi kodlar, eğitimi planlayan kurumlar için erişilebilirlik ve çeşitlilik gibi unsurların çok kritik olduğunu vurgulamaktadır.

Katılımcıların bireysel durumların (görme sorunu vb.) ve mevcut kursların yeterli görülmesi nedenleriyle farklı kurslara katılmayı istememekte; bu bulgu bireysel farklılıkların ve ihtiyaçların göz önünde bulundurulmasının önemini açıkça ortaya koymaktadır. Erişim ve çeşitlilik (Bjursell, 2019; Çelik ve Uysal, 2019; Taşkın ve ark., 2022) gibi dışsal faktörler de programların başarısını etkileyen kritik unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Dördüncü Alt Amaca Dair Sonuç ve Tartışma

Bu amaç kapsamında, ileri yetişkinlerin yaygın eğitim kurslarına katılımında çevre ve topluma ilişkin görüşlerine dair ulaşılan sonuçlar aşağıda sıralanmaktadır:

- Katılımcılar, kursların toplumsal görünürlüğünün artırılması ve ürün sergileme faaliyetlerinin genişletilmesi gerektiğini ifade etmektedir.
- Fiziksel koşulların iyileştirilmesi ve ulaşım imkânlarının artırılması, kurslara erişimi kolaylaştıracak temel beklentiler içinde yer almaktadır.
- Kursiyerler, yaygın eğitim faaliyetlerinin toplumsal farkındalığı artıran ve yaşlı bireylerin görünürlüğünü güçlendiren sosyal araçlar olduğunu belirtmektedir.

Araştırma bulguları, tanıtım eksikliği, sosyal destek sistemlerinin sınırlılığı gibi çevresel engellerin hala aşılamadığını da göstermektedir. Araştırma bulgularına göre, en sık belirtilen tavsiye nedeni, kurslarda ortaya çıkan ürünlerin niteliği ve bu ürünlerin katılımcılara sağladığı somut faydalar olduğu görülmektedir. Bu yönüyle çalışma, Boeren’in (2017) yapısal engellerin ileri

yetişkinlerin yaygın eğitim süreçlerinden dışlanmalarına neden olduğu tespiti desteklemektedir. Ayrıca Formosa (2012), Malta'daki uygulamalarda eğitim etkinliklerinin toplumsal görünürlüğünün artırılmasının, katılım motivasyonunu yükselttiğini ifade etmektedir. Bu durum, yaygın eğitim kurslarının bireylerin üretkenliğini artırma (Peker ve ark., 2021) ve kişisel gelişimlerine katkı (Ayanoglu ve ark., 2023) potansiyelini göstermektedir. Katılımcılar, kursları yalnızca bireysel gelişim alanı değil, aynı zamanda çevreleriyle ve toplumla bağ kurmalarını sağlayan sosyal bir platform olarak değerlendirmektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı, kurslara katılımın sosyal ilişkilerini güçlendirdiğini, diğer bireylerle tanışmalarına ve toplumsal üretime katılmalarına olanak sunduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda kursların, sosyal yalnızlıkla baş etmede önemli bir araç olarak öne çıktığı düşünülmektedir.

Bu durum, eğitim yoluyla yaşlı bireylerin toplumsal aidiyet duygularını pekiştirdiklerini ve çevreleriyle daha olumlu ilişkiler geliştirdiklerini göstermektedir. De Lima Flauzino ve arkadaşları (2022), ileri yaşta öğrenmenin yalnızca bireysel değil, aynı zamanda toplumsal bir işlev taşıdığını, yaşlı bireylerin topluma katkı sağlama motivasyonunun öğrenmeye katılımı belirleyici olduğunu vurgulamaktadır. Benzer şekilde, Mayo da (2017) eğitimin yaşlı yetişkinler için yalnızca kişisel gelişim değil, toplumsal sorumluluk duygusunu da geliştiren bir süreç olduğunu ifade etmektedir. Bu araştırmada yer alan katılımcılar da çevrelerine katkı sunma, öğrendiklerini paylaşma ve yeni gelen katılımcılara destek olma yönünde gönüllü roller üstlendiklerini ifade etmektedir. Bu durum, Anishchenko'nun (2021) ileri yetişkinlerin eğitim yoluyla aktif vatandaşlık bilincini sürdürdüklerini öne süren bulgularıyla örtüşmektedir.

İleri yetişkinlik döneminde fiziksel ve ruhsal sağlığın korunması, sosyalleşme ve telefon bağımlılığının önlenmesi gibi nedenler ise yaygın eğitim kurslarının yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda sosyal ve toplumsal düzeyde de olumlu etkiler yarattığını göstermektedir. Bu bulgular, yaygın eğitim kurslarının katılımcılar için sosyal bağları güçlendiren ve psikolojik iyi oluşu destekleyen bir ortam sunduğunu vurgulamaktadır.

Katılımcılar, kursların iyileştirilmesine ilişkin olarak en sık fiziksel koşullara vurgu yapmakta; HEM'lere ait binaların yeterliliği ve kurslar için ayrılmış sınıfların uygunluğu (Boeren, 2017; Karakuş-Yıldız ve Taş, 2023; Yaman ve ark., 2023) kursların çeşitlendirilmesi (Ulusoy, 2022) nitelikli eğitici ve uygun materyal sağlanması (Ayanoglu ve ark., 2023; Karakuş-Yıldız ve

Taş, 2023; Yaman ve ark., 2023;) ve ürün satış alanlarının temini (Bektaş Be- dir, 2019) kursların iyileştirilmesi açısından temel gereklilikler olarak öne çık- maktadır. Bu bağlamda, fiziki altyapıya yönelik eksikliklerin giderilmesinin, katılımcı memnuniyetini ve kurs verimliliğini artıracığı düşünülmektedir.

Korshunov ve arkadaşlarının (2025) Japonya, Avrupa ve Birleşik Kral- lık'ta yürüttüğü çalışmada, ileri yetişkinlerin öğrenme motivasyonlarının kül- türel bağlama göre farklılık gösterdiği ortaya konmaktadır. Japonya'da öğren- menin daha çok fiziksel sağlık ve spor etkinlikleriyle ilişkilendirilmesi, Av- rupa ve Birleşik Krallık'ta ise toplumsal katkı ve genç kuşaklara destek odaklı motivasyonların öne çıkması, kültürün belirleyici rolünü açıkça göstermekte- dir. Türkiye bağlamında ise, bu araştırmada ileri yaş kadın katılımcıların top- lumsal katılımlarını yeniden inşa etme, sosyal çevrelerini genişletme ve görü- nülük kazanma gibi motivasyonlarla kurslara katılım göstermesi, yaygın eği- tim deneyimlerinin kültürel, toplumsal ve cinsiyet temelli dinamiklerce şekil- lendiğini destekleyen özgün bir bulgu niteliği taşımaktadır.

“Yaygın Eğitim Kurslarına Katılan İleri Yetişkin 65+ Yaş Grubu Kur- siyerlerin Yetişkin Eğitimi Memnuniyetlerine İlişkin Görüşleri” başlıklı bu araştırmada, ileri yetişkin kadınların yaygın eğitim kurslarına katılım dina- mikleri çok boyutlu olarak incelenmiştir. Araştırma bulguları, ileri yetişkin kadınların yaygın eğitim kurslarına katılımının temelinde kişisel ilgi, sosyal- leşme ve boş zamanı anlamlı değerlendirme motivasyonlarının yer aldığını ortaya koymaktadır. Katılımcılar, kursları yalnızca beceri edinme süreci ola- rak değil, aynı zamanda yaşamın ileri evresinde anlam, aidiyet ve üretkenlik sağlayan bir yaşam pratiği olarak tanımlamaktadır. Fiziki koşullar, erişim ola- nakları, eğitim ortamı ve eğiticinin niteliği gibi faktörler katılımı doğrudan etkilerken; çevre ve toplum etkileşiminin öğrenme motivasyonunu hem des- tekleyici hem de sınırlayıcı etkileri olabilmektedir. Kadın katılımcıların dene- yimlerini merkeze almasıyla çalışma, yaygın eğitim alanına toplumsal cinsiyet perspektifinden özgün bir katkı sunmakta; elde edilen sonuçlar, bu kursların aktif yaşlanma, sosyal kapsayıcılık ve HBÖ kültürünün yaygınlaştırılmasında önemli bir araç olduğunu göstermektedir. Ayrıca, memnuniyet düzeyleri, fi- ziksel koşulların iyileştirilmesi, tanıtım faaliyetlerinin artırılması ve gelir elde etme olanaklarının çeşitlendirilmesi gerekliliğine işaret etmektedir. Sonuç olarak, ileri yetişkin kadınların yaygın eğitim kurslarına katılımı, hem yaşam- larına anlam ve üretkenlik katan hem de toplumsal ve sosyal katılımı güçlen- diren çok katmanlı bir hayat boyu öğrenme yolculuğudur.

Öneriler

Uygulamaya yönelik; ileri yetişkin kadınların yaygın eğitim kurslarına katılımında erişim ve fiziki koşulların belirleyici olduğu görülmektedir. Bu nedenle, kurs merkezlerinin ulaşım açısından elverişli konumlarda planlanması ve yaş dostu fiziki düzenlemelerin sağlanması, katılımın sürekliliği açısından önem arz etmektedir.

Araştırmacılara yönelik; ileri yetişkin kadınların yaygın eğitime katılım deneyimlerini farklı sosyo-kültürel ve coğrafi bağlamlarda karşılaştırmalı olarak inceleyen nitel araştırmaların yapılması, mevcut çalışmanın ortaya koyduğu bulguların derinlemesine anlaşılmasını ve genellenebilirliğini güçlendirecektir.

Kaynakça

- Anishchenko, O. (2021). Education of elderly people as an educational trend of Third Millennium. *UNESCO Chair Journal Lifelong Professional Education in the XXI Century*, 2(4), 21-25.
- Arabacı, İ. B. ve Çağlar, A. (2023). Halk eğitimi merkezlerinde açılan kursların incelenmesi (Elazığ ili örneği). *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(12), 17-29.
- Arıcioğlu, A. ve Yılmaz, A. B. (2025). Yaşlı eğitimi: Gerogoji. A. Arıcioğlu (Ed.), *Yaşlı eğitimi* içinde (s. 3-23). Nobel Akademik Yayıncılık
- Arslan, S. (2024). Aktif yaşlanma ve rekreasyon. G. Akın (Ed.), *Yaşlılık ve yaşlıların eğitimi* içinde (s. 67-85). Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Arun, Ö. (2018). Türkiye’de yaşlanmak: Bir armağan ya da lanet! Ö. Arun (Ed.), *Yaşlanmayı aşmak* içinde (s. 23-52). Phoenix Yayınevi.
- Ayanoğlu, Ç., Günerhan Sadık, A., Sadık, O. S. ve Erbaş, Y. H. (2023). Halk eğitimi merkezi kursiyerlerinin yetişkin eğitimi memnuniyeti üzerine bir araştırma. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 19(1), 29-50. <https://doi.org/10.17244/eku.1271562>
- Ayçiçek, K. (2012). *Belediyelerin yaygın eğitim çalışmalarına bir örnek olarak Şişli Belediyesi* (Tez No.331135) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, A. ve Sayılan, A. A. (2014). Aktif yaşlanma ile yaşam boyu öğrenme arasındaki ilişkiye teorik bir bakış. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 4(2), 76-81.
- Ayhan, S. (2019). Halk eğitiminde katılma ile ilgili araştırmalar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 23(1), 307-332. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000838
- Bektaş-Bedir, S. (2019). Halk eğitim merkezi kursiyerlerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 673-704. <https://doi.org/10.29299/kefad.2019.20.02.006>
- Beşe-Canpolat, Ş. ve Taştı, E. (2022). Türkiye’de aktif yaşlanma endeksinde 2008-2020 döneminde yaşanan değişim: Avrupa Birliği ülkeleri ile karşılaştırmalı

- bir değerlendirme. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 22(56), 443-499. <https://doi.org/10.21560/spcd.vi.1074414>
- Bjursell, C. (2019). Inclusion in education later in life. Why older adults engage in education activities? *European Journal for Research on the Education and Learning of Adults*, 10(3), 215-230.
- Boeren, E. (2017). Understanding adult lifelong learning participation as a layered problem. *Studies in Continuing Education*, 39(2), 161-175.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Çakmak, E. K. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Canatan, A. (2015). Yaşlılar ve toplum. H. Bacanlı ve Ş. Işık Terzi (Ed.), *Yetişkinlik ve yaşlılık gelişimi ve psikolojisi* içinde (s. 357-392). Açılım Kitap.
- Canatan, Ü. ve Boz, H. (2019). Hayat boyu öğrenme kurs ve etkinliklerine katılımın aktif yaşlanmanın desteklenmesindeki rolü. *Turkish Studies-Social Sciences*, 14(3), 343-363. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.22541>.
- Canpolat, Ş. B. (2019). Türkiye’de nüfus. *Türk İdari Araştırmaları Vakfı*.
- Choi, I. ve Cho, S. R. (2021). A case study of active aging through lifelong learning: Psychosocial interpretation of older adult participation in evening schools in Korea. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(17), M e9232.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4. bs.). Sage Publications.
- Çelik, N. ve Uysal, M. (2019). Keçiören Halk Eğitimi Merkezi’ndeki yetişkinlerin özdoyum kurslarına katılım örüntüleri. *Journal of Adult Education*, 2(2-3), 48-110.
- Çölgeçen, Y. ve Çölgeçen, H. (2020). Aktif yaşlanma açısından hayat boyu öğrenme: ve üçüncü yaş üniversiteleri. *Turkish Studies-Educaiton*, 15(4), 2495-2511. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.44399>
- De Lima Flauzino, K., Manuel Pires Teixeira Gil, H., Sathler Tavares Batistoni, S., Oliveira Costa, M. ve Cachioni, M. (2022). Lifelong learning activities for older adults: a scoping review. *Educational Gerontology*, 48(11), 497-510.
- Dilekli, Y. (2019). Yetişkin eğitimi ile ilgili kavramlar. M. Güçlü (Ed.), *Yetişkin eğitimi ve hayat boyu öğrenme* içinde (s. 17-26). Pegem Akademi.
- Eurostat. (2024). *Individuals’ level of digital skills*. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/>
- Formosa, M. (2012). Lifelong education for older adults in Malta: Current trends and future visions. *International Review of Education*, 58(2), 271-292.
- Geray, C. (2002). *Halk eğitimi*. İmaj Yayınevi.
- Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş* (A. Ersoy ve P. Yalçinoğlu, Çev.). Anı Yayıncılık. (Orijinal çalışma 2011 yılında yayımlanmıştır)
- Gökkaya, Z. (2014). Yetişkin eğitiminde yeni bir yaklaşım: oyunlaştırma. *Hayef Journal of Education*, 11(1), 71-84.
- Gönüllü, C. (2022). Aktivite kuramı çerçevesinde yaşlıların eğitimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (56), 26-35.
- Guest, G., Bunce, A. ve Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59-82. <https://doi.org/10.1177/1525822X05279903>.

- Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı. (2024). *Yaşlılık haftası bilgilendirme kitapçığı*. <https://halksagligi.hacettepe.edu.tr/duyurular/halkayonelik/yaslihaftasi.pdf>
- Işıklı, E. İ. (2024). Dijitalleşme sürecinde yaşlı bireylerin karşılaştığı zorluklar ve çözüm önerileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(92), 1773-1788. <https://doi.org/10.17755/esosder.1537052>.
- İstanbulu, A. (2020). Hayat boyu mobil öğrenme. H. Kaygın, İ. Ç. Ulus ve B. Çukurbaşı (Ed.), *Hayat boyu öğrenme, teoriler, araştırmalar ve eğilimler* içinde (s. 123-144). Pegem Akademi.
- Kalenda, J. ve Kočvarová, I. (2024). Enduring inequality: Long-term trends and factors in participation in adult education and learning among older adults. *Gerontology & Geriatrics Education*, 45(1), 125-140.
- Kalınkara, V. (2019). Yerinde yaşlanma ve geronteknoloji. V. Kalınkara (Ed.), *Yaşlılık yeni yüzyılın gerçeği* içinde (s. 437-466). Nobel Akademi.
- Karakuş-Yıldız, B. ve Taş, A. (2023). Hayat boyu öğrenmeye katılımın yaygın eğitim kursları bağlamında incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 52(239), 2335-2356. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.1130974>
- Kaygın, H. (2020). Kavram ve bağlam. H. Kaygın, İ. Ç. Ulus ve B. Çukurbaşı (Ed.), *Hayat boyu öğrenme, teoriler, araştırmalar ve eğilimler* içinde (s. 3-17). Pegem Akademi.
- Keskin, M. ve Koçak, H. (2023). Türkiye’de nüfusun yaşlanması üzerine bir SWOT analizi. *Sosyolojik Düşün*, 8(2), 275-303. <https://doi.org/10.37991/sosdus.1267376>.
- Korshunov, I. A., Shirikova, N. N. ve Yun-Xiang, Y. (2025). Cross-cultural differences in the motivation of older people toward education and training. *Population and Economics*, 9(2), 31-53.
- Lincoln, Y. S. ve Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Sage Publications.
- Lindeman, E. C. (1969). *Halk eğitiminin anlamı* (C. Çentürk, Çev.). Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları. (Orijinal çalışma 1961 yılında yayımlanmıştır)
- Mayo, P. (2017). Alternative higher education (HE): Discourses in lifelong learning (LLL). *Journal of Comparative and International Higher Education*, 9(2), 2-7.
- MEB. (2023). *2022 İzleme ve değerlendirme raporu*. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_07/03141649_Yzleme_ve_DeYerlendirme_Raporu_2022.pdf
- MEB. (2024). *2023 İzleme ve değerlendirme raporu*. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_05/14104707_izlemevedegerlendirmeraporu2023.pdf
- MEB. (2025a). *2025 yılı en çok açılan kurslar ve kursiyer verileri*. <https://e-yaygin.meb.gov.tr>
- MEB. (2025b). *Yaygın Eğitim Bilgi Sistemi (e-Yaygın)*. <https://www.turkiye.gov.tr/meb-e-yaygin>
- Merriam, S. B. ve Kee, Y. (2014). Promoting community wellbeing: The case for lifelong learning for older adults. *Adult Education Quarterly*, 64(2), 128-144.
- Merriam, S. B. ve Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2. bs.). Sage.

- Miser, R. (2002). Küreselleşen dünyada yetişkin eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1), 55-60. <https://doi.org/10.1501/Egifak0000000054>.
- Miser, R. (2020). Yetişkin eğitimi. R. Miser (Ed.), *Yaşamboyu öğrenme ve yetişkin eğitimi* içinde (s. 17-26). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Miser, R. ve Arslan, S. (2015). Halk eğitim merkezlerinin rekreatif kullanımı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 404-410.
- Narushima, M., Liu, J. ve Diestelkamp, N. (2018). I learn, therefore I am: A phenomenological analysis of meanings of lifelong learning for vulnerable older adults. *The Gerontologist*, 58(4), 696-705.
- Noyan, E. (2025). *Usta öğreticiler için oryantasyon eğitimi el kitabı*. https://batmanhem.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/72/01/233173/dosyalar/2025_02/14224820.pdf
- Okçabol, R. (2006). *Halk eğitimi (Yetişkin eğitimi)* (3. bs.). Ütopya Yayınevi.
- Orijji, A. ve Uzoagu, I. F. (2019). Lifelong learning in a technology-driven society: the needs, the benefits, and the challenges. *European Journal of Education Studies*, 6(9), 291-305.
- Özer, M. ve Özsoy Karabulut, Ö. (2003). Yaşlılarda yaşam doyumu. *Turkish Journal of Geriatrics*, 6(2), 72-74.
- Öztan Ulusoy, Y. ve Akpınar, Ş. (2018). Hayat boyu öğrenme programlarına katılan yetişkinlerin kurslara ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi*, 4(6), 211-231.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. SAGE Publishing.
- Peker, D., Demirel, B., Yumuşaker, M. C., Küçükbeyazıt, Z. ve Peker, F. (2021). Halk eğitimi merkezlerinde uygulanan kurslara kursiyerlerin katılma nedenleri ve memnuniyet algısı: Erzin ilçesi örneği. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 8(19), 123-139.
- Sabancı Vakfı. (2025). *Türkiye'de 60 yaş ve üzeri bireylere yönelik ilk üniversite*. <https://www.sabancivakfi.org/en/social-change/tazelenme-universitesi>
- Şahin, M., Buzkan, E. ve Aksoy, N. (2022). Halk eğitimi merkezlerinde düzenlenen kurslara katılan kursiyerlerin katılım sebeplerinin ve memnuniyet durumlarının incelenmesi (Van İli Örneği). *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi*, 2(1), 19-32.
- Taşkın, C., Ar, A. A., Yaldız, B. Ş. ve Özten, E. E. (2022). Halk eğitimi merkezlerinin kursiyer görüşlerine göre değerlendirilmesi: Bandırma Halk Eğitimi Merkezi örneği. *Journal of Continuous Vocational Education and Training*, 5(1), 32-57.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon Yayıncılık.
- Tekeli, S. (2020). The Importance of advanced age education in adaptation of old population to socio-economic life. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(6), 399-422. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2020.429>
- Tomczyk, Ł., Mróz, A., Potyrała, K. ve Wnęk-Gozdek, J. (2022). Digital inclusion from the perspective of teachers of older adults-expectations, experiences, challenges and supporting measures. *Gerontology & geriatrics education*, 43(1), 132-147. <https://doi.org/10.1080/02701960.2020.1824913>

- Tufan, İ. (2022). *Türkiye`de yaşlı eğitimi* (1. bs.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Tufan, İ. (2023). Yaşlı politikalarının temel yönergeleri. İ. Tufan (Ed.), *İkinci Türkiye yaşlılık raporu 2023* içinde (s. 1-12). Nobel Akademik Yayıncılık.
- TÜİK. (2024). *İstatistiklerle yaşlılar 2023*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Ya%C5%9Flu-%C4%B1lar-2023-53710&dil=1>
- Ulukavak, A., Yüzlü, Y. ve Özkayran, S. E. (2024). Emekli öğretmenlerin hayat boyu öğrenme tutumları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 84-99.
- Ulusoy, B. (2022). Yetişkin kadınların halk eğitim merkezi kurslarına katılmama nedenlerinin incelenmesi. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 36-46. <https://doi.org/10.56574/nohusosbil.1102892>
- UNESCO. (2022). *TVETipedia glossary*. <https://unevoc.unesco.org/home/TVETipedia+Glossary/lang=en/show=term/term=Adult+education#start>
- UNESCO. (2023). *TVETipedia glossary*. <https://connect.unevoc.unesco.org/home/TVETipedia+Glossary/lang=en/show=term/lang=en/term=Lifelong+learning#start>
- WHO. (2021). *Decade of Healthy Ageing Baseline Report*. <https://www.who.int/publications/i/item/978924001790>
- Wilson-Menzfeld, G., Gates, JR., Moreland, M. ve Raw HandJohnson, A. (2023). *Learning digital skills online: Empowering older adults through one-to-one, online digital training provision*. *Frontiers in Psychology*, 14, Makale e1122277. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1122277>
- Yalçınkaya, D. (2023). *İnsanın tarihsel sürecinde yaşlılık ve yetişkin eğitimi* (1. bs.). Eğitim Yayınevi.
- Yaman, Y., Yavuz, K. ve Karataş, H. (2023). Yaygın eğitim faaliyetlerine katılan bireylerin faaliyetlerden memnuniyet düzeyinin belirlenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 12(1), 57-72.
- Yapar, N. E. ve Şentürk, Ş. (2022). Halk eğitim merkezlerinin kadınlara yönelik kurs faaliyetleri: Amasya ili örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 29-50.
- Yazar, T. (2012). Yetişkin eğitiminde hedef kitle. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 21-30.
- Yazar, T. ve Keskin, İ. (2018). Millî eğitim şuralarında yaşam boyu öğrenme, halk eğitimi, yetişkin eğitimi ve yaygın eğitimi ile ilgili kararların değerlendirilmesi. *HAYEF: Journal of Education*, 15, 63-83. <http://dx.doi.org/10.26650/hayef.2018.15.1.0002>
- Yeşilbaş Özenc, Y. ve Başaran, R. (2024). Yaşam boyu öğrenme ve yapay zekâ. *Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 101-125.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. bs.). Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6. bs.). SAGE Publications.